

VOG 025 – Aelod o'r Cyhoedd

Ydych chi'n cytuno â wardiau etholiadol arfaethedig y Comisiwn? Ydw

A allwch roi rhagor o wybodaeth neu ddarparu cynigion eraill? Na

VOG 026 – Aelod o'r Cyhoedd

Gadewch fel y mae, nid oes angen mwy o gynghorwyr arnom nad ydynt yn gwneud dim dros y gymuned ond yn llenwi eu pocedi eu hunain.

Adolygu cynigion ffiniau'r wardiau etholiadol

Rwy'n gwrthwynebu'r cynigion am y rhesymau canlynol

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

VOG 027 – Aelod o'r Cyhoedd

<Dim Sylwadau>

VOG 028 – Aelod o'r Cyhoedd

Fel preswylydd yn Llandochoau ers dros 30 mlynedd, byddwn yn llawer gwell gen i pe bai Llandochoau yn cadw ei statws fel endid annibynnol o fewn Bro Morganwg. Ni allaf weld unrhyw fudd o gwbl o ymuno â ward ym Mhenarth pan rydyn ni'n eithaf hapus gyda'r status quo.

[REDACTED]

VOG 029 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr

Fel preswilydd yn Llandochoau, hoffwn fynegi fy marn y dylid cadw ward Llandochoau fel ward ar wahân. Mae'r pentref yn gymuned ar wahân gyda'i phroblemau ei hun, yn enwedig oherwydd yr ysbyty mawr o fewn ein ffiniau. Mae angen cynrychiolaeth dargedig benodol arnom.

Diolch

[REDACTED]

VOG 030 – Aelod o'r Cyhoedd

Mae angen cynrychiolydd ein hunain ar gyngor y Dyffryn gan Llandochau, er mwyn cynnal cynghorydd sydd â buddiannau gorau Llandochau wrth wraidd Diolch.

[REDACTED]

VOG 031 – Aelod o'r Cyhoedd

Hoffwn fynegi fy mhryderon ynghylch y cynnig i ddiddymu Ward Llandochau.

Mae yna lawer o faterion sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r ward aros gyda'n cynghorydd lleol sy'n deall pwysigrwydd ac anghenion y pentref.

Diolch yn fawr

[REDACTED]

VOG 033 – Aelod o'r Cyhoedd

CADWCH ward Llandochau yn Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg os gwelwch yn dda

VOG 034 – Aelod o'r Cyhoedd

Mae Llandochau yn gymuned gyda'i Chyngor Cymuned ei hun.

Nid wyf yn gweld unrhyw reswm o gwbl i gael ei llyncu i mewn i ward Penarth.

VOG 035 – Aelod o'r Cyhoedd

Rwyf am i ward Llandough gael ei CHADW nid ei huno ag unrhyw ward arall. Cofion

[REDACTED]

VOG 036 – Aelod o'r Cyhoedd

CADWCH ward Llandough yn Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg os gwelwch yn dda

VOG 037 – Aelod o'r Cyhoedd

Rwy'n deall bod y Comisiwn unwaith eto'n edrych ar ffiniau lleol – rwyf wedi bod yn byw yn Llandochau ers dros 40 mlynedd ac nid wyf am i Llandochau gael eu huno â Phenarth.

Mae gennym bentref hyfryd gyda Chynghorydd rhagorol yr ydym yn ymddiried ynddo'n fawr. Mae'n aml i'w weld o gwmpas y pentref, mae'n hawdd mynd ato, yn cymryd rhan yng ngweithgareddau'r pentref ac yn codi materion sy'n effeithio ar Llandochau ar bob lefel yn effeithlon.

Pe baem yn cael ein huno â Phenarth, rwy'n ofni y byddem yn colli'r cyswllt hanfodol hwn, ac yn cael ein dyrannu i Gynghorydd fel y rhai a welir yn aml mewn papurau newydd lleol yn hysbysebu cynlluniau gwallgof ond a welir yn anaml neu'n weithredol yn eu hetholaeth wirioneddol.

Peidiwch ag uno Llandochau â Phenarth.

[REDACTED]

VOG 038 – Aelod o'r Cyhoedd

Dw i'n meddwl ei bod hi'n bwysig iawn cadw ward Llandochau gan ei fod yn bentref sydd angen cynrychiolaeth bersonol.

VOG 039 – Aelod o'r Cyhoedd

Ydych chi'n cytuno â wardiau etholiadol arfaethedig y Comisiwn? Ydw

A allwch roi rhagor o wybodaeth neu ddarparu cynigion eraill? Na allaf

VOG 040 – Aelod o'r Cyhoedd

Helo Comisiwn Ffiniau,

Mae Llandochoau yn bentref sydd wedi'i wahanu oddi wrth Benarth a Cogan gan brif ffyrdd yn Llys y Barwniaid a Merry Harrier. Mae gan Llandochoau agwedd wledig ac mae wedi'i amgylchynu'n rhannol gan gaeau a gwyrddni.

Mae ganddo ei gyngor lleol a'i gynghorwyr ei hun sy'n gweithredu'n bennaf ar ran lles y pentref a'i drigolion. Mae pobl Llandochoau yn dymuno aros yn bentref ar wahân i reolaeth Penarth neu Gaerdydd. Wrth adolygu'r ffiniau o fewn Bro Morganwg, a fyddech cystal â chymryd i ystyriaeth deimladau mwyafrif trigolion pentref Llandochoau sy'n dymuno aros fel hunaniaeth ar wahân i Benarth a'r ardaloedd cyfagos.

Cofion

VOG 041 – Aelod o'r Cyhoedd

Wedi darllen y cynigion drafft ar gyfer ffiniau diwygiedig. Rwy'n cymeradwyo'r comisiwn am eu hargymhelliad i gadw ward Llandough fel endid.

Diolch.

[REDACTED]

VOG 042 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr/Madam

Y prif reswm pam yr hoffwn gadw ward Llandochau ym Mro Morganwg yw oherwydd ei phwysigrwydd hanesyddol i'r Dyffryn gyda'n heglwys a'r fila Rufeinig a'r ffyrdd a ddinistriwyd trwy adeiladu drostynt.

A allwn ni wir fforddio colli ein treftadaeth fel hyn trwy lyncu Llandochau a cholli ardal arall gyda'i lleoliad annibynnol unigryw sy'n darparu morglawdd gwledig sy'n gwahanu ardaloedd enfawr o boblogaethau gan helpu i atal ein Dyffryn hardd rhag dod yn un ddinas fawr o flychau concrit di-goed heb unrhyw swyn na chymeriad o gwbl.

VOG 043 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Dîm y Comisiwn Ffiniau,

Rwy'n ysgrifennu i fynegi fy nghefnogaeth lawn i'r cynnig i gadw ward Llandochoau yn eich adolygiad ffiniau presennol.

Mae Llandochoau yn gymuned benodol a diffiniedig, wedi'i gwahanu'n glir oddi wrth ardaloedd cyfagos gan gyffordd Merrie Harrier a'r tir fferm cyfagos. Mae ffiniau presennol y ward yn adlewyrchu rhaniadau naturiol a hirsefydlog sy'n gwneud synnwyr yn ddaeryddol ac yn gymdeithasol.

Mae maint yr etholwyr presennol yn unol â chyfartaledd y sir, gan sicrhau cynrychiolaeth deg a chydbwysedd etholiadol. Ymhellach, mae Llandochoau, Lecwydd, a Llanfihangel-y-pwll yn rhannu nodweddion gwledig a lled-wledig cryf, cysylltiadau cymunedol, a hunaniaeth leol.

Mae'r rhain yn wahanol iawn i aneddiadau mwy, mwy trefol Penarth a Dinas Powys. Bydd cadw ward Llandochoau yn helpu i gynnal llywodraeth leol effeithiol a chyfleus, gan ganiatáu i drigolion barhau i gael eu cynrychioli gan un cynghorydd sy'n deall anghenion a blaenoriaethau penodol ein cymuned.

Am y rhesymau hyn, rwy'n cefnogi'n gryf gynnig y Comisiwn i gadw ward Llandochoau ac yn eich annog i beidio â gwneud unrhyw newidiadau a fyddai'n ei huno neu'n ei diddymu.

Diolch i chi am gymryd yr amser i ystyried fy nghyflwyniad.

Yn gywir iawn,

[REDACTED]

VOG 044 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Dîm y Comisiwn Ffiniau,

Rwy'n ysgrifennu i fynegi fy nghefnogaeth lawn i'r cynnig i gadw ward Llandochoau yn eich adolygiad ffiniau presennol.

Mae Llandochoau yn gymuned benodol a diffiniedig, wedi'i gwahanu'n glir oddi wrth ardaloedd cyfagos gan gyffordd Merrie Harrier a'r tir fferm cyfagos. Mae ffiniau presennol y ward yn adlewyrchu rhaniadau naturiol a hirsefydlog sy'n gwneud synnwyr yn ddaearyddol ac yn gymdeithasol.

Mae maint yr etholwyr presennol yn unol â chyfartaledd y sir, gan sicrhau cynrychiolaeth deg a chydbwysedd etholiadol. Ymhellach, mae Llandochoau, Lecwydd, a Llanfihangel-y-pwll yn rhannu nodweddion gwledig a lled-wledig cryf, cysylltiadau cymunedol, a hunaniaeth leol.

Mae'r rhain yn wahanol iawn i aneddiadau mwy, mwy trefol Penarth a Dinas Powys. Bydd cadw ward Llandochoau yn helpu i gynnal llywodraeth leol effeithiol a chyfleus, gan ganiatáu i drigolion barhau i gael eu cynrychioli gan un cynghorydd sy'n deall anghenion a blaenoriaethau penodol ein cymuned.

Am y rhesymau hyn, rwy'n cefnogi'n gryf gynnig y Comisiwn i gadw ward Llandochoau ac yn eich annog i beidio â gwneud unrhyw newidiadau a fyddai'n ei huno neu'n ei diddymu.

Diolch i chi am gymryd yr amser i ystyried fy nghyflwyniad.

Yn gywir iawn,

[REDACTED]

VOG 045 – Member of the Public

Rydym ni wastad wedi bod yn bentref gyda'n hunaniaeth ein hunain. Rhaid inni gadw ward Llandochau yn Adolygiad Etholiadol Bro Morgannwg.

VOG 046 – Aelod o'r Cyhoedd

Byddaf yn hapus i gadw ward Llandochau ym Mro Morgannwg.

Diolch.

Yn barchus,

[REDACTED]

VOG 047 – Aelod o'r Cyhoedd

Rydym yn byw yn Llandochoau ac yn hapus iawn gyda'r gwasanaeth a gawn gan ein cynghorydd.
Os byddwn yn dod yn ward fwy byddwn yn colli'r cyffyrddiad personol a'r atebolrwydd.

[REDACTED]

VOG 048 – Aelod o'r Cyhoedd

Bore da,

Fel preswlydd yn Llandochau, rwy'n teimlo'n gryf iawn ynglŷn â chadw ein hunaniaeth fel pentref.

Rwy'n gwrthwynebu'n gryf symud y ffin i'n hymgorffori ni ym Mhenarth - NID ydym yn Benarth. Rwyf hefyd yn teimlo bod ein cynghorydd, George Carroll, yn gweithio'n ddiflino i sicrhau ein bod yn parhau i fod yn gymuned glos, rydym i gyd yn ymwneud â gweithgareddau lleol, mae gennym ein Hwb Busnes Llandochau ein hunain sy'n dathlu pobl Llandochau (nid Penarth). Mae George yn adnabod y rhan fwyaf o'n preswylwyr wrth eu henwau ac mae'n cael ei weld yn rheolaidd yn y pentref, yn dosbarthu cylchlythyrau ac yn helpu pobl Llandochau.

Rwy'n teimlo y byddem i gyd ar ein colled pe bai'r ffiniau'n cael eu newid ac ar wahân i hynny, ble mae'n gorffen? A fydddech chi wedyn yn ymgorffori Cogan a Lecwydd?

Cofrestrwch fy ngwrthwynebiad os gwelwch yn dda.

Yn gywir iawn,

[REDACTED]

VOG 050 – Aelod o'r Cyhoedd

Comisiwn Ffiniau.

Rwyf wedi bod yn byw yn Llandochoau ers 48 mlynedd ac wedi gweithio yn Ysbyty Llandochoau fel nyrs gofrestredig.

Er bod nifer o ddatblygiadau tai wedi bod dros y blynyddoedd, mae'n dal i gynnal awyrgylch y pentref. Mae llinellau ffin pendant gyda'n cymdogion mwy, Penarth a Dinas Powys.

Dros y blynyddoedd, mae Ysbyty Llandochoau wedi ehangu ei ddarpariaeth gofal iechyd. Dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf, mae hyn wedi creu mwy o draffig drwy'r pentref a phroblemau gyda pharcio mewn ardaloedd preswyl. Mae un cynghorydd ar gyfer Llandochoau mewn gwell sefyllfa i ddelio â'r problemau hyn.

Cadwch ef fel ward ar wahân i'w chynrychioli gan un cynghorydd.

[REDACTED]

VOG 051 – Aelod o'r Cyhoedd

O ran newid wardiau cyngor Cosmeston a Plymouth i Cosmeston Plymouth, rwy'n credu bod hyn yn anghywir - yn hanesyddol, mae Cosmeston wedi bod ar wahân i Benarth erioed ac mae wedi bod yn rhan o blwyf Larnog erioed.

[REDACTED]

[REDACTED]

VOG 052 – Aelod o'r Cyhoedd

Ar hyn o bryd, enw'r ward leol yw Sully Sili.

Enw Cymraeg generig gwreiddiol a fabwysiadwyd o gyfnod y Brenin Harri VII oedd Abersili, a fabwysiadwyd hyd yn oed gan y Post Brenhinol tan sawl blwyddyn yn ôl pan newidiwyd arwyddion ffyrdd i ddarllen Sili.

Byddai'r enw Cymraeg Abersili yn llawer mwy derbyniol gan ei fod yn disgrifio'n gywir y cydlif rhwng Nant Sully ac Afon Cadoxton.

Hefyd, rwyf wedi cerdded ar hyd sawl metr o Nant Sully a gallaf gadarnhau'n bendant nad oes unrhyw sŵn 'hisian' sy'n ymddangos yn berthnasol i ystyr yr enw Cymraeg Sili.

VOG 054 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr/Madam

Rwyf wedi atodi fy ymateb i'r mater hwn a anfonwyd atoch yn yr ymgynghoriad blaenorol. Rwy'n credu bod y sefyllfa'n hanfodol heb ei newid ac eithrio cynnydd mewn tai a phoblogaeth, felly mae fy marn yn aros yr un fath. Rwy'n deall bod cynnig arall eto i gynyddu'r stoc tai.

Rwy'n cefnogi'n gryf gadw ffiniau presennol Ward Llandochoau.

Yn gywir iawn

[REDACTED]

[REDACTED]

VOG 055 – Aelod o'r Cyhoedd

Llandochau fel ward un aelod a'r ffiniau'n glir ac yn benodol; cyflawnir cydraddoldeb etholiadol; cynhelir cysylltiadau lleol ac mae er budd llywodraeth leol effeithiol a chyfleus.

VOG 056 – Aelod o'r Cyhoedd

CADWCH ward Llandough yn Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg os gwelwch yn dda

VOG 057 – Aelod o'r Cyhoedd

Mae gan bentref Llandochoau hanes sy'n dyddio'n ôl i gyfnod y Rhufeiniaid. Nid oes ganddo'r seilwaith ar gyfer yr holl fflatiau hyn y mae'r Dyffryn yn eu hadeiladu. Ni all y ffyrdd ymdopi â mwy o draffig a pharcio. Dim ond cadw ei ward ei hun y bydd yn goroesi fel pentref ac nid yn atodiad i Ddinas Powys na Chaerdydd.

Diolch i chi am wrando a gobeithio am ei ail-gymryd fel ei ward ei hun.

VOG 058 – Aelod o'r Cyhoedd

CADWCH ward Llandochau yn Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg os gwelwch yn dda

[REDACTED]

VOG 059 – Aelod o'r Cyhoedd

CADWCH ward Llandochau yn Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg os gwelwch yn dda

VOG 061 – Aelod o'r Cyhoedd

CADWCH ward Llandough yn Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg os gwelwch yn dda

Cadwch os gwelwch yn dda.

[REDACTED]

VOG 062 – Aelod o'r Cyhoedd

At bwy bynnag y mae'n berthnasol iddo

Cadwch Llandough fel ward un aelod yn yr adolygiad etholiadol

Rydym wedi byw yn yr ardal ers 35 mlynedd ac yn credu bod gennym hunaniaeth gref yn ein rhinwedd ein hunain, gyda ffiniau clir. Mae er budd gorau pobl leol yn ogystal â llywodraeth leol effeithiol a chyfleus.

Cofion cynnes

[REDACTED]

VOG 065 – Aelod o'r Cyhoedd

Cytunwyd. [REDACTED]

VOG 067 – Aelod o'r Cyhoedd

Ie, stopiwch wastraffu arian a gadewch ef fel y mae

VOG 068 – Aelod o'r Cyhoedd

Os yw'n mynd i gostio unrhyw beth i'w newid, arbedwch arian a'i adael fel y mae, does dim angen gwastraffu mwy o arian. Faint mae'r ymgynghoriad hwn wedi'i gostio a faint allai hynny fod wedi mynd tuag at faterion y mae pobl leol eisiau mynd i'r afael â nhw.

VOG 069 – Aelod o'r Cyhoedd

Newid er mwyn newid - gwastraff amser, arian, adnoddau.

Gellid gwario arian ac adnoddau yn hawdd ar faterion/problemau cyfredol - gormod i'w crybwyll.

VOG 070 – Aelod o'r Cyhoedd

Mae'r ardal (Dinas Powys) yn rhy fawr, er bod ffermydd yno, mae cynnydd sylweddol yn y boblogaeth bellach. Felly bydd y ward yn cael ei thangynrychioli.

VOG 071 – Aelod o'r Cyhoedd

At bwy bynnag y mae'n berthnasol iddo.

Fel preswylydd yn Llandochau, a fyddech cystal â chadw Ward Llandochau ym Mro Morganwg?

Diolch.

[REDACTED]

VOG 072 – Aelod o'r Cyhoedd

Mae [REDACTED] o'r farn y dylid cadw Llandochoau. [REDACTED]

VOG 073 – Aelod o'r Cyhoedd

Mae gan Landochau ffiniau naturiol ac mae hyn yn rhoi teimlad gwirioneddol o gymrodoriaeth gymunedol rhwng trigolion. Bydd ymestyn y ffin hon yn ei gwneud hi'n teimlo'n anodd ei rheoli ac yn newid deinameg yr ardal. Yr hen ddywediad yw, os yw'n gweithio pam ei newid.

VOG 076 – Aelod o'r Cyhoedd

Re: Ffiniau Ward Llandochoau

Rwyf o blaid CADW ward bresennol Llandochoau, oherwydd y pwyntiau canlynol;

- Mae ffiniau penodol pentref presennol Llandochoau a'r ardal gyfagos yn ei wahanu'n glir oddi wrth leoliadau eraill.
- Mae ward Llandochoau, gyda'i chyffiniau cyfagos (Lecwydd a Llanfihangel-y-pwll), yn wledig a/neu'n lled-wledig eu natur. Mae eu pryderon a'u heriau'n wahanol iawn i gytrefi trefol Penarth a Dinas Powys.
- Mae etholaeth Llandochoau eisoes yn agos at y niferoedd etholiadol arfaethedig. Felly, nid oes angen unrhyw ymyrraeth i gyflawni'r maint etholwyr a ddymunir.
- Drwy gadw Llandochoau fel ward un aelod, mae'n osgoi'r dryswch ynghylch pa gynghorydd sy'n gyfrifol mewn meysydd penodol, mae hyn yn ychwanegu eglurder at lywodraethu lleol. Mae un cynghorydd hefyd yn darparu ffocws (siop un stop) ar gyfer problemau trigolion, prosiectau cymunedol a digwyddiadau diwylliannol fel coffáu Diwrnod VE.

[REDACTED]

VOG 077 – Ar rhan Cyngor Tref neu Chymuned

Noswaith dda,

Diolch am y cyfle i wneud sylwadau ar eich cynigion drafft mewn perthynas â ward bresennol y Bont-faen.

Ystyriwyd y cynnig hwnnw gan fy Nghyngor yn ei gyfarfod ar 6 Hydref 2025.

Roedd y Cyngor yn falch o nodi bod ei gais am ward ymreolaethol newydd Penllyn, wedi'i halinio â ffin y Cyngor Cymuned, wedi'i gytuno.

Mae'r Cyngor yn edrych ymlaen at weld eich cynigion drafft yn cael eu cadarnhau gan Lywodraeth Cymru.

Yn gywir,

[REDACTED]

Mr AD Williams
Clerc y Cyngor
[REDACTED]

VOG 080 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr,

Ysgrifennaf i gyfleu fy marn ar yr Adolygiad Etholiadol arfaethedig o Fro Morganwg.

Rwyf am gadw Ward Llandochau. Rydym yn lled-wledig o ran natur ac nid oes gennym ddim yn gyffredin â Ward Penarth. Mae'n ymddangos i mi ei bod er budd effeithlonrwydd i lywodraeth leol gael Llandochau wedi'i wasanaethu gan un cynghorydd mewn ward un aelod. Mae hyn wedi bod yn effeithiol iawn hyd yn hyn felly pam yr ydym yn ceisio ei newid?

Mae gennym ffiniau clir sy'n ein gwahanu oddi wrth Benarth ac mae etholaeth Ward Llandochau bron yr un fath â chyfartaledd arfaethedig y sir.

Rydym yn gweithio'n dda fel cymuned ac mae'n ymddangos i mi y bydd o fudd i lywodraeth leol barhau ag effeithlonrwydd ein Ward Llandochau, felly cadwch y ward os gwelwch yn dda.

Yn gywir

[REDACTED]

VOG 084 – Aelod o'r Cyhoedd – Ail-sylwad o gynrychiolwr VoG 069

Ydych chi'n cytuno â wardiau etholiadol arfaethedig y Comisiwn? Na

A allwch roi rhagor o wybodaeth neu ddarparu cynigion eraill? Na

VOG 086 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syriaid

Byddwn yn awgrymu rhannu ward Baruc yn ddwy ward.

Y cyfiawnhad dros hyn yw bod y ward yn:

1. Rhy fawr fel ward unigol.
2. Roedd nifer y pleidleiswyr yng nghyfrifiad 2021 yn 8663. Mae hon yn ward rhy fawr.
3. Ychwanegwyd sedd ychwanegol gan gynyddu nifer y cynghorwyr i 3.
4. Mae'r ward yn rhy fawr yn ddaearyddol.
5. Mae'r ward yn amrywiol o ran y grwpiau tai sy'n rhy wahanol.
6. Mae'r ward yn cynnwys ardal fasnachol ac ardal dwristaidd yn Ynys y Barri sydd â phroblemau gwahanol i'r ardaloedd preswyl.
7. Mae tai ychwanegol diweddar a mwy o bleidleiswyr a ychwanegwyd at y gofrestr etholiadol a'r swydd Cynghorydd newydd ychwanegol yn golygu bod yn rhaid rhannu'r ward yn ddwy er mwyn caniatáu i'r trigolion gael eu cynrychioli'n iawn ar y materion lleol sy'n effeithio arnynt.

Fy mhrif gynnig fyddai i Ynys y Barri a rhan o'r cnap fod yn un ward a'r ail ward sy'n weddill yn Heol y Parc a Maestref yr Ardd.

I grynhoi, dylid rhannu ward Baruc yn ddwy ward ar wahân.

VOG 106 – Ar Rhan Awdurdod Lleol

Aethom â'r adroddiad ynghlwm i'r Pwyllgor Cyswllt Cymunedol ar 16.10.25 ac mae sylwadau'r Swyddog Cofrestru Etholiadol ar y cynigion cychwynnol wedi'u cynnwys ym mharagraff 2.3 i 2.11.

Mae'r ddwy set o gofnodion cymeradwy sydd hefyd ynghlwm, yn cynrychioli'r sylwadau a wnaed yn y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol a'r Cyngor Llawn.

Penderfynwyd yn y Cyngor Llawn y dylid anfon adroddiad y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol ynghyd â chofnodion y ddau gyfarfod atoch fel rhan o'n hymateb i'r ymgynghoriad.

Recommendations

1. That Community Liaison Committee considers the report which contains the Vale of Glamorgan Council's response to the Commission's Initial Proposals as set out in paragraphs 2.4 to 2.10 and comments on the same.
2. That this report be referred to a Special Council meeting on the 3 November 2025, along with any recommendations from this Committee for consideration.

Reasons for Recommendations

1. To apprise the Community Liaison Committee of the Council's recommended response to the Commission's Initial Proposals of the review and to seek views on the same.
2. To update Council and to approve the Council's response to the Commission's Initial Proposals.

1. Background

The Democracy and Boundary Commission Cymru etc. Act 2013 requires the Commission to review the electoral arrangements for each principal area in Wales at least once every 12 years.

On the 21st March 2025 the Cabinet Secretary for Housing and Local Government accepted the Commission's Final Recommendation Report for the Vale of Glamorgan Community Review. The Commission is therefore conducting this electoral review on the basis of those community areas as they will stand once the Vale of Glamorgan (Communities) Order 2025, comes into force.

The Commission's Electoral Review Programme 2025 sets out the Commission's programme and states the Electoral Review for the Vale of Glamorgan will conclude by March 2026 as outlined in the Commission's Electoral Reviews: 2025 Policy and Practice document.

1.3 As part of the Commission's Initial Consultation which commenced on 5 June 2025, Community Liaison Committee noted and agreed on 1 July 2025 the Commission's Electoral Reviews: 2025 Policy and Practice Document, its Council Size Policy and the Council's observations to be submitted in response to the Initial Consultation namely:

In terms of the current Llandow electoral ward, this currently spans an area at the northernmost part of the Vale of Glamorgan in and around Ruthin and St Mary Hill to the rural area to the north of Llantwit Major (in and around Llanmaes). In terms of the ratio of population to members, the

variance from the county average is 20-50% above. As a consequence, there is potential scope to consider current arrangements with neighbouring wards, not least St Bride's Major. This would involve the potential community wards of Colwinston (TA0), Llangan (TB0 & TB1) and St Mary Hill (TC0) being amalgamated into the St Bride's Electoral ward with the scope for increasing the number of members to 3. The remaining Llandow, Llysworney and Llanmihangel and Llanmaes community wards would continue to form an Electoral ward of Llandow with 1 member. The result of this change would be to increase representation across the principal area by 1 member. The other alternative is to of course, retain the status quo albeit with a population variance of 20—50%.

In terms of Plymouth, there also exists a population to member variance of 20% - 50% and alongside this, the creation of a new Cosmeston ward at Community level (and forming part of Penarth town Council) has a population to member variance of more than 50% below. It would therefore seem opportune to merge Plymouth and Cosmeston community wards into a larger electoral ward and increasing the number of members to 3 (from 2), thereby increasing the representation for the principal area by a further 1 member. This would seem more rational than the creation of a single member ward for Cosmeston with a significant population variance of more than 50% below.

In terms of Wenvoe, this electoral ward has a population variance of between 20% and 50% above. All surrounding wards are between +/- 10%. In terms of geographical relationship, one solution could be to look at amalgamating Wenvoe and St Nicholas/Llancarfan into a single electoral ward with 2 members. This would create a ward of significant geographical extent, albeit with the advantage of 2 members. This would not increase the number of members in the principal area but rather amalgamate two single member wards. The other solution would be to simply accept the position and retain the status quo.

In terms of other issues, it is worth noting that a new principal area ward will be created at the Waterfront which will have representation in the form of 2 members, and it is also proposed that Dyfan has an increase of 1 member from 2 to 3. This is as set out in the final recommendations of the Community Review from the Boundary Commission, which have already been agreed by Welsh Government and will come in to force at the next Local Government Elections in 2027.

Below is a link to the 1 July 2025 minutes and report

[Minutes](#)

[Democracy Boundary Commission VoG Review](#)

The Council's observations were reported to Council and resolved on 14 July 2025. A link to the minutes can be found [here](#).

2. Key Issues for Consideration

A copy of the Commission's Initial Proposals (**Appendix A**) was published on its website on 2 October 2025. A period of consultation will run from 2 October 2025 to 12 November 2025. The Commission welcomes representations concerning any of the proposals in its Initial Proposals Report. Evidence based representations are sought and include the postal, email and portal routes.

The report in summary recommends the following changes:

1. The existing Electoral ward of Cadoc has the existing Welsh Language name of Cadog, and the existing English Language name of Cadoc. The Commission proposes to apply the single name of Cadoc to the electoral ward. The Welsh Language Commissioner agrees with the proposed name.
2. The existing Electoral ward of Illtyd has the existing Welsh Language name of Illtud, and the existing English Language name of Illtyd. The Commission proposes to apply the single name of Illtud to the electoral ward. The Welsh Language Commissioner agrees with the proposed name.
3. The existing Electoral ward of St Nicholas and Llancarfan has the existing Welsh Language name of Sain Nicolas a Llancarfan, and the existing English language name of St Nicholas and Llancarfan. The Commission proposes to apply the new single name of Sain Nicolas Llancarfan. The Welsh Language Commissioner agrees with the proposed name. The Welsh Language Commissioner also suggested that both forms of St Nicholas and Sain Nicolas were acceptable as per the list of Standard Welsh-place names. The Commission recommends a single name based on its naming policy to provide single names where possible.
4. The existing Electoral Ward of Rhoose has the existing Welsh Language name of Y Rhws, and the existing English Language name of Rhoose. The Commission proposes to apply the single name of Y Rhws to the electoral ward. The Welsh Language Commissioner agrees with the proposed name.
5. The Commission proposes to combine the existing electoral wards of Cosmeston and Plymouth in order to address the levels of variance from the proposed county average in both existing wards. This proposal provides for significant improvements to electoral parity, combines two electoral wards that are part of the same Town Council area and retains the overall number of councillors for the wards at three.
6. The Commission proposes the new single electoral ward name of Cosmeston Plymouth. The Welsh Language Commissioner agrees with the proposed single name for the new ward.
7. The Commission proposes to transfer the Community of Colwinston and Llangan from the Llandow electoral ward into the St Bride's Major electoral ward. The Commission proposes to allocate an additional county councillor to the St Bride's Major electoral ward, which results in the St Bride's Major electoral ward being represented by three county councillors. This proposal addresses the existing level of variance in the Llandow electoral ward and increases the overall number of county councillors in the area by one.
8. The Commission proposes to create a new single member electoral ward formed of the Community of Penllyn. The Commission also

proposes to create a new two-member electoral ward formed of the Town of Cowbridge with Llanblethian.

9. As a result of these proposals the Commission proposes to apply the single electoral ward name of Pen-llin. The Welsh Language Commissioner agrees with the proposed names and advises that Pen-llin is the only standard form recommended in the Standard Welsh Place-names list.
10. As a result of these proposals the recommended number of County Councillors increases from the current 54 to 59 which would take effect for the Local Government Elections in 2027. This represents +1 from the 58 recommended in the Vale of Glamorgan Council Community Review, accepted by WG on the 21st March 2025. The changes can be viewed in the Commission's table of recommendations at **(Appendix B)**

In relation to the proposals, and dealing with each in turn, the following comments are made, firstly in relation to Ward arrangements.

The largest under representation under proposals is Wenvoe (+23%) and largest overrepresentation is Llandow (-19%).

In consideration of the proposed Cosmeston Plymouth ward, this is supported, given the population variance across what would otherwise be two separate wards. This issue is covered in detail on pages 13 and 14 of the Commission's report.

In consideration of the proposals for Pen-llin and Cowbridge / Y Bontfaen, these are also supported. There is, without doubt a logic to the creation of a single member ward for Pen-llin given its geographic extent and rurality, covering as it does the north and north western rural hinterland of what currently is the wider Cowbridge ward. These proposed changes are covered on pages 19 to 21 (inclusive) of the commission's report

The proposals relating to the transfer of Colwinston and Llangan to St Brides Major are set out on pages 15 to 18 inclusive and are also supported given the level of variance in the Llandow ward.

Members will recall that in the earlier consultation there was a proposal to consider amalgamating the Wenvoe ward and the St Nicholas/Llancarfan ward. This has not been progressed.

There are no changes to those proposals as set out earlier for the creation of a new 2 member Waterfront ward in Barry, which has resulted from the community review arrangements already undertaken.

In summary, and in terms of wards and members, 21 wards are unaffected by this review. The changes will result in 26 wards with 59 members, the details of which are included in the report at Appendix 2.

Finally, the Commission's general practice is to recommend single Welsh names where acceptable in English, retaining bilingual forms where the Welsh and English names are distinct. Members may wish to express views on specific names (e.g., Cadog for Cadoc, Illtud for Illtyd, Y Rhws for Rhoose, Sain Nicolas Llancarfan), or to advocate a broader single-Welsh naming approach for consistency (noting pros/cons for voter recognition and electoral

materials). The draft Council response takes no position on names beyond accuracy and clarity.

3. How do proposals evidence the Five Ways of Working and contribute to our Well-being Objectives?

The review of Principal area arrangements safeguards the long-term needs of local residents to ensure an effective and convenient local government and electoral equality.

The Vale of Glamorgan Council will be submitting a proposal to the Commission in line with effective collaboration between bodies.

The Commission is undertaking the review, but the Vale of Glamorgan Council will ensure that it will support the Commission in ensuring the relevant notices are published and facilitating presentations to encourage engagement with stakeholders.

4. Climate Change and Nature Implications

There are no direct climate change implications associated with the undertaking of the review.

5. Resources and Legal Considerations

Financial

There are no financial implications associated with this report.

Employment

There are no employment implications arising as a result of this report.

Legal (Including Equalities)

Each principal council has a duty to monitor the communities in its area and, where appropriate, the electoral arrangements of such communities for the purpose of considering whether to make or recommend changes. These changes are brought about by means of community boundary reviews under s25 and community electoral reviews under s31 of the Act.

The statutory process for conducting a community review is set out in Part 3 of the Act.

Section 34 of the Act stipulates the 'mandatory consultees' for a community review.

When conducting a community review the principal council must have regard to its statutory obligations – for example obligations under the Wellbeing of Future Generations Act 2015, Welsh Language Standards, and the Equality Act 2010, which will all influence and inform the conduct and decisions made during a community review.

The Council will ensure that any submission and subsequent constitutional or procedural changes arising from this report are compliant with the legislation referred to above.

6. Background Papers The Democracy and Boundary Commission Cymru Draft proposals report

Cyfarfod o'r:	Pwyllgor Cyswllt â Chymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	Dydd Iau 16 Hydref 2005
Pwyllgor Craffu Perthnasol:	Perfformiad Corfforaethol ac Adnoddau
Teitl yr Adroddiad:	Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru – Arolwg o Drefniadau Etholiadol Bro Morgannwg
Diben yr Adroddiad:	Rhoi diweddariad i'r Pwyllgor ar y cynllun a ffefrir gan y Cyngor i'w gyflwyno i Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru i'w ystyried yn rhan o'r Arolwg o Drefniadau Etholiadol Bro Morgannwg Click here to enter text.
Perchennog yr Adroddiad:	Rob Thomas, Swyddog Cofrestru Etholiadol
Swyddog Cyfrifol:	Rob Thomas, Swyddog Cofrestru Etholiadol
Ymgynghori ag Aelodau Etholedig a Swyddogion:	Mae gan yr adroddiad hwn oblygiadau i'r Cyngor cyfan, ac anfonwyd copi ohono ymlaen at yr holl Aelodau Ward
Fframwaith Polisi:	Mater i'w benderfynu gan y Cyngor yw hwn
Crynodeb Gweithredol: - Mae Deddf Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru etc. 2013 yn mynnu bod Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru ("y Comisiwn") yn arolygu'r trefniadau etholiadol ar gyfer pob prif ardal yng Nghymru o leiaf unwaith bob 12 mlynedd. - Ar 21 Mawrth 2025, derbyniodd Llywodraeth Cymru, yn llawn, Argymhellion Terfynol y Comisiwn ar gyfer Gorchymyn Bro Morgannwg (Cymunedau) 2025. - Diffinnir y trefniadau etholiadol fel: Nifer aelodau'r Cyngor ar gyfer y brif ardal, sef Bro Morgannwg yn yr achos hwn; Nifer, math a ffiniau'r wardiau etholiadol y mae'r brif ardal yn cael ei rhannu ynddynt am y tro at ddiben ethol aelodau; Nifer yr aelodau sydd i'w hethol ar gyfer unrhyw ward etholiadol yn y brif ardal; ac Enw unrhyw ward etholiadol.	

- Dechreuodd y Comisiwn yr Arolwg Etholiadol ar gyfer Bro Morgannwg ar 5 Mehefin 2025 a gwnaeth y Cyngor hwn sylwadau cryno ar yr ymgynghoriad cychwynnol a gynhaliwyd gan y Comisiwn, gan gyflwyno adroddiadau i'r Pwyllgor Cyswllt â Chymunedau a'r Cyngor.
- Cyhoeddodd y Comisiwn ei Gynigion Cychwynnol ar 2 Hydref 2025 ac mae'n ymgynghori tan 12 Tachwedd 2025.
- Mae'r Comisiwn wedi annog Cyngor Bro Morgannwg i ddarparu cynllun cynrychiolaethau effeithiol yn rhan o'r ymgynghoriad erbyn 12 Tachwedd 2025. I'r perwyl hwn, mae'r adroddiad hwn yn cynnwys cyfres o argymhellion i'w hystyried gan y Comisiwn Ffiniau.

Argymhellion

1. Bod y Pwyllgor Cyswllt â Chymunedau yn ystyried yr adroddiad sy'n cynnwys ymateb Cyngor Bro Morgannwg i Gynigion Cychwynnol y Comisiwn, fel y'u hamlinellir ym mharagraffau 2.4 i 2.10 a'r sylwadau arnynt.
2. Bod yr adroddiad hwn yn cael ei gyfeirio at Gyfarfod Arbennig o'r Cyngor ar 3 Tachwedd 2025, ynghyd ag unrhyw argymhellion gan y Pwyllgor hwn i'w hystyried.

Y Rhesymau dros yr Argymhellion

1. Rhoi gwybod i'r Pwyllgor Cyswllt â Chymunedau am ymateb argymelledig y Cyngor i Gynigion Cychwynnol y Comisiwn sy'n deillio o'r arolwg a cheisio safbwyntiau arnynt.
2. Rhoi diweddariad i'r Cyngor a chymeradwyo ymateb y Cyngor i Gynigion Cychwynnol y Comisiwn.

1. Cefndir

- 1.1 Mae Deddf Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru etc. 2013 yn mynnu bod y Comisiwn yn arolygu'r trefniadau etholiadol ar gyfer pob prif ardal yng Nghymru o leiaf unwaith bob 12 mlynedd.
- 1.2 Ar 21 Mawrth 2025, derbyniodd Ysgrifennydd y Cabinet dros Dai a Llywodraeth Leol Adroddiad Argymhellion Terfynol y Comisiwn ar gyfer Arolwg Cymunedol Bro Morgannwg. Felly, mae'r Comisiwn yn cynnal yr arolwg etholiadol hwn ar sail yr ardaloedd cymunedol hynny fel y byddant pan ddaw Gorchymyn Bro Morgannwg (Cymunedau) 2025 i rym.
- 1.3 Mae Rhaglen Arolygon Etholiadol 2025 y Comisiwn yn amlinellu rhaglen y Comisiwn ac yn datgan y bydd yr Arolwg Etholiadol ar gyfer Bro Morgannwg yn dod i ben erbyn mis Mawrth 2026, fel yr amlinellir yn nogfen Arolygon Etholiadol: Polisi ac Ymarfer 2025 y Comisiwn.

1.3 Yn rhan o Ymgynghoriad Cychwynnol y Comisiwn a ddechreuodd ar 5 Mehefin 2025, roedd y Pwyllgor Cyswllt â Chymunedau, ar 1 Gorffennaf 2025, wedi nodi a chytuno â Dogfen Arolygon Etholiadol: Polisi ac Ymarfer 2025 y Comisiwn, ei Bolisi Maint Cynghorau ac arsylwadau'r Cyngor i'w cyflwyno i ymateb i'r Ymgynghoriad Cychwynnol, sef:

Mae ward etholiadol bresennol Llandŵ yn rhychwantu ardal ym mhen mwyaf gogleddol Bro Morgannwg o fewn ac o gwmpas Rhuthun ac Eglwys Fair y Mynydd i'r ardal wledig i'r gogledd o Saint-y-brid (o fewn ac o amgylch Llan-faes) ar hyn o bryd. O ran y gymhareb poblogaeth i aelodau, mae'r amrywiant 20-50% yn uwch na'r cyfartaledd sirol. O ganlyniad, mae cyfle posibl i ystyried y trefniadau presennol â wardiau cymdogol, nid y lleiaf Saint-y-brid. Byddai hyn yn golygu cyfuno wardiau cymunedol posibl Tregolwyn (TA0), Llanganna (TB0 a TB1) ac Eglwys Fair y Mynydd (TC0) yn ward etholiadol Saint-y-brid gyda lle i gynyddu nifer yr aelodau i 3. Byddai'r wardiau cymunedol sy'n weddill, sef Llandŵ,

Llyswyrny a Llanfihangel y Bont-faen a Llan-faes, yn parhau i ffurfio ward etholiadol Llandŵ gydag 1 aelod. Byddai'r newid hwn yn cynyddu cynrychiolaeth ar draws y brif ardal gan 1 aelod. Y dewis arall, wrth gwrs, yw cadw'r sefyllfa bresennol, er hynny gydag amrywiant poblogaeth o 20—50%.

Ceir amrywiant 20% - 50% o ran y boblogaeth i aelodau yn Plymouth hefyd ac, ochr yn ochr â hyn, mae creu ward newydd Cosmeston ar lefel Gymuned (sydd hefyd yn ffurfio rhan o Gyngor Tref Penarth) yn arwain at amrywiant poblogaeth i aelodau o fwy na 50% yn is. Felly, byddai'n ymddangos yn amserol cyfuno wardiau cymunedol Plymouth a Cosmeston yn ward etholiadol fwy o faint a chynyddu nifer yr aelodau i 3 (o 2), gan felly gynyddu'r gynrychiolaeth ar gyfer y brif ardal gan 1 aelod arall. Byddai hyn yn ymddangos yn fwy rhesymol na chreu ward ag un aelod ar gyfer Cosmeston lle ceir amrywiant poblogaeth sylweddol o fwy na 50% yn is.

O ran Gwenfô, mae gan y ward etholiadol hon amrywiant poblogaeth o rhwng 20% a 50% yn uwch. Mae'r holl wardiau amgylchynol rhwng +/- 10%. O ran y berthynas ddaearyddol, un datrysiad posibl fyddai ystyried cyfuno Gwenfô a Sain Nicolas/Llancarfan yn un ward etholiadol â 2 aelod. Byddai hyn yn creu ward o faint daearyddol sylweddol, er hynny gyda'r fantais o 2 aelod. Ni fyddai hyn yn cynyddu nifer yr aelodau yn y brif ardal, ond yn hytrach yn cyfuno dwy ward ag un aelod. Y datrysiad arall fyddai derbyn y sefyllfa bresennol a pheidio â'i newid.

O ran materion eraill, mae'n werth nodi y bydd ward prif ardal newydd yn cael ei chreu yn y Glannau a fydd yn cael ei chynrychioli gan 2 aelod, a chynigir hefyd gynyddu nifer yr aelodau yn ward Dyfan o 2 i 3. Mae hyn fel yr amlinellir yn argymhellion terfynol yr Arolwg Cymunedol gan y Comisiwn Ffiniau, sydd eisoes wedi cael eu cytuno gan Lywodraeth Cymru ac a ddaw i rym yn yr Etholiadau Llywodraeth Leol nesaf yn 2027.

Ceir dolen isod i gofnodion ac adroddiad 1 Gorffennaf 2025

[Cofnodion](#)

[Arolwg Bro Morgannwg Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru](#)

- 1.4** Cafodd arsylwadau'r Cyngor eu hadrodd i'r Cyngor a phenderfynwyd arnynt ar 14 Gorffennaf 2025. Ceir dolen i'r cofnodion [yma](#).

2. Materion Allweddol i'w Hystyried

- 2.1** Cyhoeddwyd copi o Gynigion Cychwynnol y Comisiwn (**Atodiad A**) ar ei wefan ar 2 Hydref 2025. Cynhelir cyfnod ymgynghori o 2 Hydref 2025 tan 12 Tachwedd 2025. Mae'r Comisiwn yn croesawu cynrychiolaethau ynglŷn ag unrhyw un o'r cynigion yn ei Adroddiad Cynigion Cychwynnol. Ceisir cynrychiolaethau yn seiliedig ar dystiolaeth a gellir eu cyflwyno trwy'r post, trwy e-bost a thrwy'r porth.

2.2 I grynhoi, mae'r adroddiad yn argymhell y newidiadau canlynol:

1. Mae gan ward etholiadol bresennol Cadog yr enw Cymraeg presennol Cadog, a'r enw Saesneg presennol Cadoc. Mae'r Comisiwn yn cynnig rhoi'r enw unigol Cadog i'r ward etholiadol. Mae Comisiynydd y Gymraeg yn cytuno â'r enw arfaethedig.
2. Mae gan ward etholiadol bresennol Illtud yr enw Cymraeg presennol Illtud, a'r enw Saesneg presennol Illtyd. Mae'r Comisiwn yn cynnig rhoi'r enw unigol Illtud i'r ward etholiadol. Mae Comisiynydd y Gymraeg yn cytuno â'r enw arfaethedig.
3. Mae gan ward etholiadol bresennol Sain Nicolas a Llancarfan yr enw Cymraeg presennol Sain Nicolas a Llancarfan, a'r enw Saesneg presennol St Nicholas and Llancarfan. Mae'r Comisiwn yn cynnig rhoi'r enw unigol newydd Sain Nicolas Llancarfan. Mae Comisiynydd y Gymraeg yn cytuno â'r enw arfaethedig. Awgrymodd Comisiynydd y Gymraeg hefyd fod y ddwy ffurf, sef St Nicholas a Sain Nicolas, yn dderbyniol yn unol â rhestr Enwau Lleoedd Safonol Cymru. Mae'r Comisiwn yn argymhell un enw yn seiliedig ar ei bolisi enwi i ddarparu enwau unigol, lle bo'n bosibl.
4. Mae gan ward etholiadol bresennol Y Rhws yr enw Cymraeg presennol Y Rhws, a'r enw Saesneg presennol Rhoose. Mae'r Comisiwn yn cynnig rhoi'r enw unigol Y Rhws i'r ward etholiadol. Mae Comisiynydd y Gymraeg yn cytuno â'r enw arfaethedig.
5. Mae'r Comisiwn yn cynnig cyfuno wardiau etholiadol presennol Cosmeston a Plymouth er mwyn mynd i'r afael â'r lefelau amrywiant oddi wrth y cyfartaledd sirol arfaethedig yn y ddwy ward bresennol. Mae'r cynnig hwn yn gwella cydraddoldeb etholiadol yn sylweddol, yn cyfuno dwy ward etholiadol sy'n rhan o'r un ardal Cyngor Tref ac yn cadw nifer gyffredinol y cynghorwyr ar gyfer y wardiau, sef tri.
6. Mae'r Comisiwn yn cynnig yr enw unigol newydd Cosmeston Plymouth ar gyfer y ward etholiadol. Mae Comisiynydd y Gymraeg yn cytuno â'r enw unigol arfaethedig ar gyfer y ward newydd.
7. Mae'r Comisiwn yn cynnig trosglwyddo Cymuned Tregolwyn a Llanganna o ward etholiadol Llandŵ i ward etholiadol Saint-y-brid. Mae'r Comisiwn yn cynnig neilltuo cynghorydd sir ychwanegol i ward etholiadol Saint-y-brid, sy'n golygu bod ward etholiadol Saint-y-brid yn cael ei chynrychioli gan dri chynghorydd sir. Mae'r cynnig hwn yn mynd i'r afael â'r amrywiant presennol yn ward etholiadol Llandŵ ac yn rhoi un yn fwy o gynghorwyr sir i'r ardal.
8. Mae'r Comisiwn yn cynnig creu ward etholiadol newydd ag un aelod wedi'i ffurfio o Gymuned Pen-llin. Mae'r Comisiwn hefyd yn cynnig

creu ward etholiadol newydd â dau aelod wedi'i ffurfio o Dref y Bont-faen gyda Llanfleiddan.

9. O ganlyniad i'r cynigion hyn, mae'r Comisiwn yn cynnig rhoi'r enw unigol Pen-llin i'r ward etholiadol. Mae Comisiynydd y Gymraeg yn cytuno â'r enw arfaethedig ac yn cynghori mai Pen-llin yw'r unig ffurf safonol a argymhellir yn rhestr Enwau Lleoedd Safonol Cymru.
 10. O ganlyniad i'r cynigion hyn, byddai nifer argymelledig y Cynghorwyr Sir yn cynyddu o'r 54 presennol i 59, a fyddai'n dod i rym ar gyfer yr Etholiadau Llywodraeth Leol yn 2027. Mae hyn un yn fwy na'r 58 a argymhellwyd yn Arolwg Cymunedol Cyngor Bro Morgannwg, a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ar 21 Mawrth 2025. Gellir gweld y newidiadau yn nhabl argymhellion y Comisiwn yn **(Atodiad B)**.
-
- 2.3** O ran y cynigion, a chan ymdrin â phob un yn ei dro, gwneir y sylwadau canlynol, ynglŷn â threfniadau Wardiau yn gyntaf.
 - 2.4** Y dangynrychiolaeth fwyaf o dan y cynigion yw Gwenfô (+23%) a'r orgynrychiolaeth fwyaf yw Llandŵ (-19%).
 - 2.5** Cefnogir ward arfaethedig Cosmeston Plymouth, o ystyried yr amrywiant poblogaeth ar draws yr hyn a fyddai'n ddwy ward ar wahân, fel arall. Ymdrinnir â'r mater hwn yn fanwl ar dudalennau 13 a 14 adroddiad y Comisiwn.
 - 2.6** Cefnogir y cynigion ar gyfer Pen-llin a'r Bont-faen, hefyd. Mae'n amlwg bod creu ward ag un aelod ar gyfer Pen-llin yn rhesymegol o ystyried ei maint daearyddol a'i natur wledig, gan ei bod yn rychwantu cefnwlad wledig ogleddol a gogledd-orllewinol ward ehangach bresennol y Bont-faen. Ymdrinnir â'r newidiadau arfaethedig hyn ar dudalennau 19 i 21 (yn gynwysedig) adroddiad y Comisiwn.
 - 2.7** Amlinellir y cynigion sy'n ymwneud â throsglwyddo Tregolwyn a Llanganna i Saint-y-brid ar dudalennau 15 i 18, yn gynwysedig. Cefnogir y rhain hefyd o ystyried lefel yr amrywiant yn ward Llandŵ.
 - 2.8** Bydd Aelodau'n cofio bod yr ymgynghoriad cynharach yn cynnwys cynnig i ystyried cyfuno ward Gwenfô a ward Sain Nicolas/Llancarfan. Ni symudwyd ymlaen â hyn.
 - 2.9** Nid oes newidiadau i'r cynigion a amlinellwyd yn gynharach ar gyfer creu ward y Glannau newydd â 2 aelod yn y Barri, sydd wedi deillio o'r trefniadau arolwg cymunedol a gynhaliwyd eisoes.
 - 2.10** I grynhoi, ac o ran wardiau ac aelodau, nid yw'r arolwg hwn yn effeithio ar 21 o wardiau. Bydd y newidiadau'n arwain at 26 o wardiau â 59 o aelodau, y mae eu manylion wedi'u cynnwys yn yr adroddiad yn Atodiad 2.
 - 2.11** Yn olaf, mae'n arferol i'r Comisiwn argymhell enwau Cymraeg unigol pan fyddant yn dderbyniol yn Saesneg, gan gadw ffurfiau dwyieithog pan fydd enwau Cymraeg a Saesneg yn wahanol. Fe allai Aelodau ddymuno mynegi

safbwyntiau ar enwau penodol (e.e., Cadog ar gyfer Cadoc, Illtud ar gyfer Illtyd, Y Rhws ar gyfer Rhoose, Sain Nicolas Llancarfan), neu argymell dull mwy cyffredinol o un enw Cymraeg er mwyn cysondeb (gan nodi manteision/anfanteision o ran adnabyddiaeth pleidleiswyr a deunyddiau etholiadol). Nid yw ymateb drafft y Cyngor yn mynegi safbwynt ar enwau y tu hwnt i gywirdeb ac eglurder.

3. Sut mae'r cynigion yn dangos y Pum Ffordd o Weithio a chyfrannu at ein Hamcanion Llesiant?

- 3.1** Mae'r arolwg o drefniadau'r brif ardal yn diogelu anghenion hirdymor preswylwyr lleol er mwyn sicrhau llywodraeth leol effeithiol a chyfleus a chydraddoldeb etholiadol.
- 3.2** Bydd Cyngor Bro Morgannwg yn cyflwyno cynnig i'r Comisiwn yn unol â chydweithio effeithiol rhwng cyrff.
- 3.3** Y Comisiwn sy'n cynnal yr arolwg, ond bydd Cyngor Bro Morgannwg yn sicrhau ei fod yn cefnogi'r Comisiwn trwy sicrhau bod yr hysbysiadau perthnasol yn cael eu cyhoeddi a thrwy hwyluso cyflwyniadau er mwyn annog ymgysylltu â rhanddeiliaid.

4. Goblygiadau i'r Newid yn yr Hinsawdd a Natur

- 4.1** Nid oes unrhyw oblygiadau uniongyrchol i'r newid yn yr hinsawdd yn gysylltiedig â chynnal yr arolwg.

5. Adnoddau ac Ystyriaethau Cyfreithiol

Ariannol

- 5.1** Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

Cyflogaeth

- 5.2** Nid oes unrhyw oblygiadau cyflogaeth yn deillio o'r adroddiad hwn.

Cyfreithiol (gan gynnwys Cydraddoldebau)

- 5.3** Mae'n ddyletswydd ar bob prif gyngor i fonitro'r cymunedau yn ei ardal a, lle y bo'n briodol, trefniadau etholiadol cymunedau o'r fath er mwyn ystyried p'un ai gwneud neu argymell newidiadau. Ysgogir y newidiadau hyn trwy gyfrwng arolygon ffiniau cymunedol o dan a25 ac arolygon etholiadol cymunedol o dan a31 y Ddeddf.

- 5.4** Amlinellir y broses statudol ar gyfer cynnal arolwg cymunedol yn Rhan 3 y Ddeddf.
- 5.5** Mae adran 34 y Ddeddf yn pennu'r 'ymgyngoreion gorfodol' ar gyfer arolwg cymunedol.
- 5.6** Wrth gynnal arolwg cymunedol, mae'n rhaid i'r prif gyngor ystyried ei rwymedigaethau statudol – er enghraifft rhwymedigaethau o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, Safonau'r Gymraeg, a Deddf Cydraddoldeb 2010, y byddant oll yn llywio ac yn dylanwadu ar gynnal arolwg cymunedol a'r penderfyniadau a wneir yn ystod y broses.
- 5.7** Bydd y Cyngor yn sicrhau bod unrhyw gyflwyniad a newidiadau cyfansoddiadol neu weithdrefnol dilynol sy'n deillio o'r adroddiad hwn yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth y cyfeirir ati uchod.

6. Papurau Cefndir Adroddiad Cynigion Drafft Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru

CYNGOR BRON MORGANNWG

CYNGOR: 3 TACHWEDD, 2025

CYFEIRIAD GAN Y PWYLLGOR CYSYLLTU CYMUNEDOL: 16 HYDREF, 2025

392 COMISIWN DEMOCRATIAETH A FFINIAU CYMRU – ADOLYGIAD O DREFNIADAU ETHOLIADOL BRO MORGANWG (CYF) –

Ar ran Swyddog Cofrestru Etholiadol a Phrif Weithredwr y Cyngor, cyflwynwyd yr adroddiad gan Swyddog Monitro'r Cyngor. Y pwrpas oedd cynghori'r Pwyllgor bod Deddf Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru ayb. 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru ("Y Comisiwn") adolygu'r trefniadau etholiadol ar gyfer pob prif ardal yng Nghymru o leiaf unwaith bob 12 mlynedd.

Ar 21 Mawrth 2025, derbyniodd Llywodraeth Cymru, yn llawn, Argymhellion Terfynol y Comisiwn ar gyfer Gorchymyn (Cymunedau) Bro Morgannwg 2025.

Diffiniwyd y trefniadau etholiadol fel:

- Nifer yr Aelodau Cyngor ar gyfer y brif ardal, yn yr achos hwn Bro Morgannwg;
- Nifer, math a ffiniau'r wardiau etholiadol y rhannwyd y brif ardal rhyngddynt am y tro at ddibenion ethol Aelodau;
- Nifer yr Aelodau i'w hethol ar gyfer unrhyw ward etholiadol yn y brif ardal; ac
- Enw unrhyw ward etholiadol.

Er mwyn rhoi cyd-destun, cynghorodd y Swyddog Monitro fod y Comisiwn wedi dechrau'r Adolygiad Etholiadol ar gyfer Bro Morgannwg ar y 5ed o Fehefin 2025 ac y byddai'n dod i ben erbyn mis Mawrth 2026. Mae'r adolygiad yn dilyn cwblhau Gorchymyn (Cymunedau) Bro Morgannwg 2025 yn gynharach eleni, a ddiweddarodd y ffiniau cymunedol. Roedd yr adolygiad etholiadol presennol felly yn seiliedig ar yr ardaloedd cymunedol newydd hynny fel y byddent pan ddaeth y Gorchymyn i rym. Gwnaeth Cyngor Bro Morgannwg sylwadau cryno ar yr ymgynghoriad cychwynnol a gynhaliwyd gan y Comisiwn, gydag adroddiadau wedi eu cyflwyno i'r Pwyllgor Cyswllt Cymunedol a'r Cyngor.

Cyhoeddodd y Comisiwn eu Cynigion Cychwynnol ar 2 Hydref 2025 ac roedd yn ymgynghori tan 12 Tachwedd 2025. Felly, teimlwyd ei bod yn amserol cyflwyno'r adroddiad i'r Pwyllgor o fewn y ffenestr ymgynghori.

Roedd y Comisiwn wedi annog Cyngor Bro Morgannwg i ddarparu cynllun o gynrychiolaethau effeithiol fel rhan o'r ymgynghoriad erbyn 12 Tachwedd. I'r perwyl hwn, roedd yr adroddiad yn cynnwys set o ddeg argymhelliad arfaethedig gan y Comisiwn Ffiniau, ym mharagraff 2.2 yr adroddiad cwmpasu, ac ymatebion dilynol Cyngor Bro Morgannwg ym mharagraffau 2.4 i 2.10, i gael eu hystyried.

I gloi, dwedodd y Swyddog Monitro y gallai Cyngor Tref a Chymuned unigol ac yn wir unrhyw aelod unigol o unrhyw Gyngor Tref a Chymuned wneud sylwadau'n uniongyrchol i'r Comisiwn Ffiniau yn yr un modd ag unrhyw Aelod Etholedig o Fro Morgannwg cyn 12 Tachwedd 2025. Cynhwyswyd cyfeiriad e-bost yr ymgynghoriad yn yr Adroddiad Adolygu Cynigion Drafft atodedig.

Yn dilyn cyflwyniad y Swyddog Monitro, cododd y Cynghorydd Cave gyfres o bryderon fel aelod ward hirsefydlog Llandŵ, fel a ganlyn:

- Bum mlynedd ynghynt, penderfynwyd bod Ward Llandŵ yn rhy fawr a bod ardaloedd Ewenni a Chorntwn i gael eu symud a'u gosod o dan ardal y Wig. Mae'r cynigion presennol yn awgrymu bod Llandŵ yn parhau i fod yn rhy fawr a bod Tregolwyn a Llan-gan hefyd yn cael eu symud o ward Llandŵ a'u gosod o dan y Wig. Felly, mae'n ymddangos bod Ward Llandŵ yn raddol gael ei hailenwi'n y Wig, ac nid oedd yn glir pam fod hynny felly.
- Nid yw ardal Tre-os yn cael ei grybwyll o gwbl yn yr adroddiad.
- Wrth gyflwyno'r adroddiad, cyfeiriodd y Swyddog Monitro at berthnasoedd o fewn y gymuned leol ac mai'r rheini yw'r sbardun pwysicaf ar gyfer y newidiadau yr oedd y Comisiwn yn gofyn amdanynt. Fodd bynnag, un o'r cysylltiadau cryfaf yng nghymuned Llandŵ yw hwnnw sy'n bodoli rhwng pentrefi Llyswyrny a Thregolwyn. Roedd hwn yn gysylltiad cryf yn dilyn y gwahoddiad i Aelodau o Gyngor Cymuned Llandŵ eistedd fel llywodraethwyr ar yr ysgol newydd yn Nhregolwyn, ar ôl cau ysgolion blaenorol, a bod y trefniant hwnnw yn dal i fodoli. I'r perwyl hwnnw, roedd gan Landŵ gysylltiadau cryf iawn â Thregolwyn gan fod plant o Landŵ a Llan-gan yn mynychu'r ysgol yn Nhregolwyn. Mae'r cynigion presennol yn awgrymu y dylid torri'r cysylltiad fel na fyddai gan Gynrychiolwyr Cyngor Cymuned Llandŵ lais yn Ysgol Tregolwyn mwyach, a oedd yn anfoddhaol.
- Mae'r cynigion hefyd yn awgrymu bod y Cynghorydd Cave yn cynrychioli gormod o bobl yn Ward Llandŵ, fodd bynnag, roedd y Cynghorydd Cave yn hapus â'r llwyth gwaith presennol ac yn credu ei fod yn werth am arian, sef yr hyn y dylai Cyngor Bro Morgannwg ganolbwyntio arno. Yn wir, byddai'r Cynghorydd Cave yn croesawu ardaloedd Ewenni a Chorntwn i ailymuno â Llandŵ i roi mwy o werth am arian.
- Nid oedd yn glir sut oedd Trethdalwyr Bro Morgannwg i fod i ariannu pum aelod etholedig arall ym Mro Morgannwg, yn enwedig pan oedd yr aelodau etholedig presennol yn dweud eu bod yn hapus i barhau i gynrychioli yn unol â'r drefn fel ag y mae. Nid oedd neb o'r farn bod mwy o arian ar gael i ariannu aelodau etholedig ychwanegol.
- Roedd y datganiad ym mharagraff 1.3 yr adroddiad cwmpasu, "O safbwynt ward etholiadol bresennol Llandŵ, mae hwn ar hyn o bryd yn cwmpasu rhan fwyaf gogleddol Bro Morgannwg ger Rhuthin ac Eglwys Fair y Mynydd draw i'r ardal wledig i'r gogledd o Lanilltud Fawr (yng nghyffiniau Llan-faes)" yn ffeithiol a chwbl anghywir, a dylid ei gywiro, am y rhesymau canlynol:
 - Ystyrir ardaloedd Rhuthin ac Eglwys Fair y Mynydd hefyd yn ardaloedd gwledig,
 - Nid yw Ward Llandŵ yn agos at Llan-faes ac, rhwng Llan-faes a Llandŵ, roedd pentrefi eraill.
- Mae paragraff 1.3 yn mynd ymlaen i ddweud "o ran cymhareb poblogaeth i aelodau, yr amrywiad oddi wrth gyfartaledd y sir yw 20-50% uwch law. O

ganlyniad, mae posibilrwydd i ystyried y trefniadau presennol gyda wardiau cyfagos, yn enwedig Saint-y-brid. Byddai hyn yn golygu cyfuno wardiau cymunedol posibl Tregolwyn (TA0), Llan-gan (TB0 a TB1) ac Eglwys Fair y Mynydd (TC0) gyda ward Etholiadol Saint-y-brid gyda'r sgôp i gynyddu nifer yr aelodau i 3" sy'n awgrymu nad oedd gweddill ardal Llandŵ yn ddigon mawr i gael ei chynrychioli'n briodol ac y dylid ei chyfuno, ond roedd hynny'n nonsens.

- Roedd enw dau ardal ar goll o'r datganiad a gynhwysid ym mharagraff 1.3 fel a ganlyn: "Byddai'r wardiau cymunedol a oedd yn weddill, Llandŵ, Llyswyrny a Llanmihangel a Llan-faes yn parhau i ffurfio ward etholiadol Llandŵ gydag 1 aelod;" sef Saint Hilari a Llanffa, felly dylid cywiro'r adroddiad.
- Mae'r cynigion yn awgrymu bod cysylltiadau lleol sefydledig, ond nid yw'r rhain yn bodoli. Nid fu gan Landŵ erioed gysylltiadau lleol â Saint Hilari a Llan-faes, felly roedd y cynigion yn gawl potsh o gysylltiadau cymunedol lleol disynnwyr, dychmygol ac nid oedd un cyngor cymuned a gynrychiolid gan y Cyngorydd Cave ar hyn o bryd a oedd yn meddwl bod y cynigion yn syniad da.
- Byddai'r cynigion, o'u mabwysiadu, yn arwain at golli mwyafrif helaeth o gynghorwyr cymuned, a dwedodd bod cynghorwyr cymuned yn rhoi o'u hamser am ddim ac oherwydd eu cariad at y pentref lle maent yn byw, nid at bentrefi pellennig.
- Roedd Cyngor Cymuned Llandŵ yn debygol o orfod talu am ddiswyddo Clercod pe bai'r cynnig ar gyfer 'uwchgyngror cymuned' newydd yn mynd rhagddo fel y cynigiwyd. Byddai o leiaf tri i bump o Glercod yn gwneud cais am yr un swydd, ac felly byddai gofyn i'r cynghorau cymuned cyfunol dalu tâl diswyddo, ac nad oedd ganddynt unrhyw syniad sut i'w ariannu.

Ychwanegodd y Cyngorydd Wilson wedyn ei bod yn bwysig meddwl am gymesuredd wrth siarad am wardiau etholiadol ac y byddai goblygiadau ariannol o ran y cynigion yn fater i Lywodraeth Cymru ei ystyried wrth symud ymlaen. Mewn ymateb, dwedodd y Cyngorydd Cave y byddai'r ddadl dros gymesuredd yn cael ei threchu gan y ddadl dros gysylltiadau lleol, ac nid oedd yr adroddiad cynnig fel y'i cyflwynwyd yn rhoi adlewyrchiad cywir o'r cysylltiadau lleol presennol.

Yna cyfeiriodd y Cyngorydd Perry at dudalennau 7 ac 8 yr Adroddiad Cynnig Drafft atodedig gan ddweud nad oeddent yn gallu casglu o'r delweddau map a ddarparwyd beth oedd y newidiadau a awgrymwyd. Os na allai ymgynghoreion ddeall y newidiadau sy'n cael eu cynnig, yna roedd ymgynghoriad y Comisiwn yn ddiffygiol.

Mynegodd y Cynghorwyr Summers a Godfrey pa mor falch oeddent o weld newidiadau dilynol a awgrymwyd gan y Comisiwn, mewn ymateb i'w sylwadau a roddwyd yn flaenorol ar ran eu priod gynghorau cymuned; Pen-llin a Gwenfô.

Yn dilyn sylwadau a godwyd gan y pwyllgor, cynigiodd y Swyddog Monitro y pwyntiau cyngor canlynol:

- Mewn ymateb i unrhyw sylwadau a wnaed ynghylch angenrheidrwydd yr adolygiad, roedd y ddeddfwriaeth berthnasol wedi ei nodi yn yr adroddiad cwmpasu.

- O ran sylwadau'r Cynghorydd Cave ar y gwallau ym mharagraff 1.3 yr adroddiad cwmпасu, byddai'r rhain yn cael eu trosglwyddo i'r Rheolwr Cofrestru Etholiadol i'w hystyried yn dilyn y cyfarfod, ac y ceid ymateb iddynt maes o law. Roedd y cyfeiriadau hyn yn bwyntiau a ddeilliai o'r adroddiad blaenorol a ystyriwyd gan y Pwyllgor.
- Ar fater diswyddo Clercod, pe bai'r cynigion yn cael eu cyflwyno, byddai unrhyw effaith y byddai'r rhain yn ei gael yn fater i'r Comisiwn ei ystyried fel rhan o'r ymgynghoriad.
- Nid oedd y Swyddog Monitro yn gallu gwneud sylwadau ar gostau cysylltiedig ar gyfer yr adolygiad gan fod yr adolygiad yn ofyniad cyfreithiol yn unol â Fframwaith Llywodraeth Cymru, ond ailadroddodd y Swyddog Monitro y dylai Aelodau gyflwyno eu sylwadau a'u pryderon i'r Comisiwn.
- Mewn ymateb i sylwadau'r Cynghorydd Perry, roedd mapiau unigol hefyd ar gael ar wefan y Comisiwn ac anogwyd aelodau i godi unrhyw ymholiadau yn uniongyrchol gyda'r Comisiwn.
- Roedd yn cael ei gydnabod y byddai Aelodau'r Pwyllgor yn arbenigwyr yn eu hardaloedd ward unigol ac felly, fe'u hanogwyd i gyflwyno sylwadau i'r Comisiwn yn uniongyrchol cyn diwedd y cyfnod ymgynghori ar 12 Tachwedd. Ar ôl hynny, byddai'r Comisiwn yn myfyrio ar yr holl gyflwyniadau a ddaeth i law.
- Atgoffodd y Swyddog Monitro yr Aelodau fod y cynigion wedi dod allan o'r adolygiad ardal Cymunedol blaenorol a gwblhawyd yn gynharach yn y flwyddyn a ddiweddarodd y ffiniau cymunedol. Felly, roedd yr adolygiad etholiadol presennol yn seiliedig ar yr ardaloedd cymunedol newydd hynny, sef fel y byddent pan ddeuai'r Gorchymyn i rym.
- Ar ôl ei gyhoeddi gan y Comisiwn, byddai'r cynigion terfynol yn cael eu rhoi gerbron y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol er gwybodaeth.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, gwnaeth y Pwyllgor wedyn

ARGYMHELLWYD –

- (1) Y dylid nodi ymateb Cyngor Bro Morganwg i Gynigion Cychwynnol y Comisiwn, fel y'u nodir ym mharagraffau 2.4 i 2.11 o'r adroddiad eglurhaol.
- (2) Y dylid cyfeirio'r adroddiad i gyfarfod Arbennig y Cyngor Llawn ar 3ydd Tachwedd 2025, gan gynnwys y sylwadau a godwyd gan Aelodau'r Pwyllgor yn y cyfarfod fel rhan o'r atgyfeiriad ategol.

Rhesymau dros yr argymhellion

- (1) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad ar ymateb argymelledig Cyngor Bro Morganwg i Gynigion Cychwynnol y Comisiwn ar gyfer yr adolygiad.
- (2) Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Cyngor a chymeradwyo ymateb y Cyngor i Gynigion Cychwynnol y Comisiwn, ar ôl ystyried sylwadau'r Pwyllgor Cyswllt Cymunedol ymlaen llaw.

CYNGOR BRO MORGANNWG

Cofnodion cyfarfod Hybrid Arbennig a gynhaliwyd ar 3 Tachwedd, 2025.

Mae'r agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn bresennol: Y Cynghorydd Naomi Marshallsea (Maer); Y Cynghorwyr Anne Asbrey, Julie Aviet, Gareth Ball, Rhiannon Birch, Gillian Bruce, Ian Buckley, Lis Burnett, Samantha Campbell, George Carroll, Christine Cave, Janice Charles, Millie Collins, Marianne Cowpe, Brandon Dodd, Pamela Drake, Anthony Ernest, Robert Fisher, Christopher Franks, Wendy Gilligan, Russell Godfrey, Emma Goodjohn, Ewan Goodjohn, Stephen Haines, Sally Hanks, William Hennessy, Nic Hodges, Mark Hooper, Catherine Iannucci-Williams, Gwyn John, Dr. Ian Johnson, Susan Lloyd-Selby, Belinda Loveluck-Edwards, Julie Lynch-Wilson, Kevin Mahoney, Michael Morgan, Jayne Norman, Helen Payne, Elliot Penn, Sandra Perkes, Ian Perry, Joanna Protheroe, Ruba Sivagnanam, Carys Stallard, Neil Thomas, Steffan Wiliam, Margaret Wilkinson, Edward Williams, Mark Wilson a Nicholas Wood.

407 CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Maer y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwrdd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

408 YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain gan y Cynghorwyr Bronwen Brooks, Charles Champion, Vince Driscoll a Rhys Thomas.

409 DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

410 COMISIWN DEMOCRATIAETH A FFINIAU CYMRU – ADOLYGIAD O DREFNIADAU ETHOLIADOL BRO MORGANNWG (CYF) –

Cyflwynodd yr Arweinydd yr adroddiad, cyfeiriad gan y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol ar 16 Hydref, 2025, a rhannodd fod Deddf Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i adolygiad o'r ardal ddinesig gael ei gynnal unwaith bob 12 mlynedd, a bod yr adolygiad hwn yn ystyried sawl elfen megis nifer yr Aelodau, Wardiau, Aelodau o fewn Wardiau ac enwau Wardiau er enghraifft. Nododd ar 5 Mehefin, 2025, y cyhoeddwyd yr ymgynghoriad cychwynnol, a bod y cynigion

sy'n cael eu hystyried heddiw wedi'u cyhoeddi ar 2 Hydref, 2025, gyda'r dyddiad cau ar gyfer ymatebion yn 12 Tachwedd, 2025. Tynnodd yr Arweinydd sylw at y ffaith bod Adran 2.2 o'r adroddiad yn darparu crynodeb o'r newidiadau a gynigiwyd, a bod hyn wedi'i rannu'n wreiddiol gyda'r Pwyllgor Cyswllt Cymunedol ar 16 Tachwedd, 2025, i rannu eu barn, a oedd wedi'i chynnwys yn yr agenda.

Rhannodd y Cynghorydd Birch, Cadeirydd y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol, eu bod wedi trafod yr eitem hon yn drylwyr, bod yr holl safbwyntiau a rannwyd o fewn y cofnodion, ac nad oedd llawer o ran y cynigion na chafodd eu trafod yn ystod y drafodaeth, gan gynnwys y defnydd o gonfensiynau enwi Cymraeg.

Daeth yr Arweinydd i'r casgliad y byddai'r adroddiad ynghyd â chofnodion y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol a'r Cyngor yn cael eu rhannu â Chomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru, ac y byddai unigolion a Chynghorau Tref a Chymuned yn gallu cyflwyno eu hymatebion eu hunain i'r Comisiwn.

Rhannodd y Cynghorydd Carroll nad oedd y broses adolygu ffiniau yn aml o ddiddordeb i'r cyhoedd ehangach gan ei bod yn fiwrocrataidd iawn, ond ei fod yn ymwybodol o bryderon gyda rhai o'r cynigion, gan gynnwys y rhai'n ymwneud â Gorllewin y Fro. Nododd eu bod wedi'u craffu'n drylwyr yn y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol, a'i bod yn amlwg nad oedd y trefniadau arfaethedig yn gwasanaethu er budd llywodraeth leol effeithiol, ac y dylai fod amrywiaeth o ffactorau i'w cydbwysio wrth lunio ffiniau gan gynnwys prinder poblogaeth a chydaddoldeb etholiadol, tra'n sicrhau bod ffiniau'n glir ac wedi'u diffinio'n dda gan ystyried cysylltiadau lleol. Dywedodd fod ffiniau arfaethedig Saint-y-brid a Llandŵ yn ymddangos yn rhyfedd, gan gynnwys Bryn y Santes Fair yn cael ei ymgorffori yn yr un uned etholiadol â chymunedau Sain Dunwyd, Marcroes, a Mynwy, a sut roedd Santes Hilari wedi'i chynnwys yn ward Llandŵ. Croesawodd lawer o'r cynigion drafft ond nododd nad oedd modd cefnogi'r elfen benodol hon gan ei bod yn bwysig cynrychioli cymunedau a oedd yn anfodlon ar gynigion. Atgoffodd yr Aelodau ymhellach o bwrpas cynrychiolaeth ddemocrataidd, lle dylai cymunedau uniaethu ag unedau etholiadol sydd ag ymdeimlad cryf o le a hunaniaeth leol, ac anogodd y Cyngor i ailedrych ar y cynigion hyn gan ei fod yn teimlo nad oeddent yn annog llywodraeth leol gref.

Myfyriodd y Cynghorydd Cave ar yr hyn a ddigwyddodd yn ward Llandŵ yn ystod y 10 mlynedd diwethaf, a phan gafodd ei hethol i ddechrau, roedd y ward hon yn cynnwys Ewenni a Thregolwyn, a symudwyd wedyn i ward Saint-y-brid, ac roedd yn teimlo bod y cynigion hyn yn edrych ar rannu Wardiau eto ar sail cael gwybod eu bod yn rhy fawr, ac yn awr yn cael gwybod eu bod yn rhy fach. Cyfeiriodd at yr ad-drefnu blaenorol a sut roedd yn teimlo bod Cynghorau Cymuned wedi'u curo'n drwm, gan gynnwys uno Cynghorau Cymuned Tregolwyn a Llan-gan, ac at y ffaith bod gofyn i Aelodau ymroddedig ymgynghori ar rywbeth nad oeddent yn hapus gydag ef, gan gynnwys y posibilrwydd o uno pellach â Saint-y-brid, a allai effeithio ar gynrychiolaeth leol ac atal pobl rhag teimlo'n rhan o'r broses ddemocrataidd. Nododd fod un o'r ysgogwyr dros newid oherwydd bod yr ardal yn annemocrataidd gan nad oeddent yn cynnal etholiadau yn rheolaidd, ond roedd hyn oherwydd bod pobl yn adnabod ei gilydd ac mai unigolion a oedd yn ceisio etholiad oedd yn y sefyllfa orau i gynrychioli'r gymuned, gan olygu nad oedd angen i eraill ddod ymlaen ar gyfer etholiad a ymleddir. Tynnodd sylw ymhellach at y diffyg cynrychiolaeth i gymunedau Tregolwyn a Llan-gan, lle roedd nifer o bobl ymroddedig a oedd wedi gweithio i

gymunedau ers amser hir bellach yn cael gwybod eu bod yn rhan o ardal Saint-y-brid, a phwysleisiodd fod y barnau'n cynrychioli ardal Llandŵ.

Rhannodd y Cynghorydd Mahoney ei fod yn teimlo bod yr adroddiad yn ffeithiol anghywir, gan dynnu sylw at y Comisiwn yn nodi "ward presennol Cosmeston", nad oedd yn bodoli. Cyfeiriodd at yr ymgynghoriad blaenorol, nad oedd y cyhoedd yn ymwybodol ohono, a rhybuddiodd trigolion, gan arwain at drigolion yn gwneud 55 o ymatebion ar ran 400 o dai, gyda 53 yn gwrthwynebu'r newidiadau. Dywedodd fod y broses ymgynghori yn ffars, gan y byddai'n cael ei symud ymlaen er gwaethaf gwrthwynebiad y cyhoedd. Dywedwyd mai un o'r pryderon oedd symud i ardal Cyngor Tref Penarth, a allai arwain at gynnydd yn eu Treth Gyngor, y byddai cynrychiolaeth leol yn cael ei lleihau ac y dylai'r Cyngor wrthod yr adroddiad. Daeth i ben gan ddweud bod trigolion yn teimlo'n gryf ynglŷn â'r defnydd o'r enw lle Sully o darddiad Normanaidd, a pheidio â defnyddio'r enw Cymraeg, Sili.

Nododd y Cynghorydd Wilson fod yr Ymgynghoriad hwn yn ymwneud ag ardal y Cyngor yn ei chyfanrwydd ac nad oedd yn ymwneud yn uniongyrchol â chymunedau, yr ymgynghorwyd arnynt yn flaenorol. Nododd mai cymesuredd oedd prif faes ffocws y Comisiwn ond cyfeiriodd at y ffaith bod pob ward yn wahanol, yn unigryw a gyda'i fuddiannau ei hun, ond bod angen canolbwyntio'r ddadl ar ardal y sir gyfan ac nid cymunedau lleol.

Dywedodd y Cynghorydd Dr. Johnson fod yr argymhellion yn ganlyniadau dau adroddiad blaenorol, gan gynnwys yr awydd i uno Cyngorau Cymuned a lleihau o 26 i 20 o gynghorau, ac yn dilyn ymchwiliad, cynyddu nifer y Cyngorwyr i 59, yn seiliedig ar sawl ffactor gan gynnwys poblogaeth, tlodi a gwledigrwydd. Pwysleisiodd fod yr Aelodau wedi siarad am y ffiniau presennol, nid yr hyn a ystyriwyd fel rhan o'r cynigion. Nododd fod Plaid Cymru fel grŵp yn cefnogi'r penderfyniad i uno ardaloedd Cosmeston a Plymouth oherwydd maint y boblogaeth, nad oedd ganddi unrhyw sylwadau ar newidiadau i ffiniau Dinas Powys a'r Barri a ward y Glannau, nad oedd yn cefnogi uno Gwenfô a Sain Nicolas a Llancarfan ac yn cefnogi creu ward wledig i'r gogledd o'r Bont-faen ar gyfer cymunedau lleol. Dywedodd mai'r unig newidiadau dadleuol oedd yng Ngorllewin y Fro, gan gynnwys y ffaith nad oedd Llan-faes eisiau bod yn rhan o ardal Llanilltud Fawr, a fyddai'n ward sylweddol yn ddaearyddol, ac y byddai wedi bod yn bosibl cyfuno Llan-gan, Santes Fair ac Ystradowen i greu ardal uwchben yr A48, ond nad oedd hyn yn bosibl oherwydd y rheolau o ran rhannu cymuned. Cyfeiriodd ymhellach at gyfarfod y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol a'r ffaith bod y Cynghorydd Cave eisiau cadw'r ward bresennol, a fyddai y tu allan i brosesau cyfreithiol, ac nad oedd unrhyw atebion amgen wedi'u cynnig, a phwysleisiodd fod y newidiadau hyn yn ymwneud ag etholiadau 2027, lle gallai fod gwahanol Aelodau etholedig.

Rhannodd y Cynghorydd Ernest sylwadau ynglŷn â'r cynigion yn ymwneud â wardiau Cosmeston a Plymouth a thynnodd sylw at sut roedd ward Plymouth heb gynrychiolaeth ddigonol, ac â dim ond 2 Gynghorydd ar hyn o bryd, a bod y Comisiwn wedi cydnabod yn hwyr bod y diffyg cynrychiolaeth yn wir 10 mlynedd yn ôl. Dywedodd, hyd yn oed gyda 3 Chynghorydd yn cwmpasu'r ward, y byddent yn dal i gael eu hymestyn gan fod yr holl Aelodau lleol yn gweithio'n galed, ac nad oedd Cosmeston erioed wedi bod yn rhan o Benarth, gyda chysylltiadau lleol agosach â Sili a Larnog.

Rhannodd y Cynghorydd Protheroe ei bod yn Gyngorydd yng Ngorllewin y Fro, a thynnodd sylw at ledaeniad daearyddol ei hward, sy'n cwmpasu tua 12 milltir, gyda nifer o Gyngorau Cymuned a phentrefi. Cyfeiriodd at y cynnydd posibl mewn pentrefi a sut y byddent yn dal i gynnal eu hunaniaeth unigryw a thynnodd sylw hefyd at sut roedd y darn hwn o waith yn cael ei wneud gan Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru, ac nid y Cyngor. Tynnodd sylw at yr hyn a wnaeth Aelodau Etholedig i'w trigolion, boed yn drefol neu'n wledig, a fyddai'n cael effaith a'r farn neilltuedig ar werth y Cyngorydd ychwanegol o fewn ei hward, gan y byddai hyn yn dibynnu ar bwy gafodd ei ethol, a sut mae'n cefnogi ei gymunedau.

Tynnodd y Cyngorydd Perry sylw at y ffaith bod newidiadau yng nghylchoedd etholiad Cyngorau Tref a Chymuned ochr yn ochr â newidiadau i nifer yr Aelodau etholedig wedi arwain at lai o ddemocratiaeth, a bod angen mwy o ymdrech i gynyddu cyfranogiad mewn democratiaeth a chyfranogiad mewn Cyngorau Cymuned.

Cododd y Cyngorydd Haines y cynnydd yn nifer y Cyngorwyr, a fyddai'n llai o werth am arian i'r trethdalwr, a nododd anghytundeb â sylwadau blaenorol y Cyngorydd Wilson ynglŷn â chymunedau, a bod angen ystyried ardaloedd lleol hanesyddol.

Pwysleisiodd y Cyngorydd Goodjohn nad oedd y Cyngor yn cymeradwyo'r adroddiad, ond yr ymateb i'r Comisiwn, yn seiliedig ar gynnwys y cyfarfod hwn a chyfarfod blaenorol y Pwyllgor Cyswllt Cymunedol, gan sicrhau bod safbwyntiau pawb yn cael eu hystyried.

Cwestiynodd y Cyngorydd Dr. Johnson bwrpas y bleidlais, a dywedodd yr Arweinydd mai'r diben oedd cytuno i ymatebion i'r ymgynghoriad gael eu cyflwyno, tra hefyd yn pwysleisio bod gan unigolion hawl i gyflwyno eu hymatebion eu hunain. Gofynnodd y Cyngorydd Carroll hefyd am eglurder ychwanegol ynghylch a oedd hyn yn pleidleisio dros anfon yr holl sylwadau o'r cyfarfodydd, neu a oeddent yn pleidleisio i gymeradwyo cynigion y Comisiwn, a dywedodd y Prif Weithredwr mai anfon yr holl gofnodion i'r Comisiwn oedd e.

Cynhaliwyd y bleidlais fel a ganlyn:

	O Blaid	Yn Erbyn	Ymatal
Anne Asbrey	√		
Julie Aviet	√		
Gareth Ball	√		
Rhiannon Birch	√		
Gillian Bruce		√	

	O Blaid	Yn Erbyn	Ymatal
Ian Buckley	√		
Lis Burnett	√		
Samantha Campbell	√		
George Carroll		√	
Christine Cave		√	
Janice Charles		√	
Amelia Collins	√		
Marianne Cowpe	√		
Pamela Drake	√		
Anthony Ernest		√	
Christopher Franks	√		
Wendy Gilligan	√		
Russell Godfrey		√	
Ewan Goodjohn	√		
Emma Goodjohn	√		
Stephen Haines		√	
Sally Hanks	√		
William Hennessy		√	
Nic Hodges	√		
Mark Hooper	√		
Catherine Iannucci-Williams	√		
Gwyn John	√		
Ian Johnson	√		

	O Blaid	Yn Erbyn	Ymatal
Susan Lloyd-Selby	√		
Belinda Loveluck-Edwards	√		
Julie Lynch-Wilson	√		
Kevin Mahoney		√	
Naomi Marshallsea	√		
Michael Morgan	√		
Jayne Norman	√		
Helen Payne	√		
Elliot Penn	√		
Sandra Perkes	√		
Ian Perry			√
Joanna Protheroe	√		
Ruba Sivagnanam	√		
Carys Stallard	√		
Neil Thomas	√		
Steffan Wiliam	√		
Margaret Wilkinson	√		
Eddie Williams	√		
Mark Wilson	√		
Nicholas Wood		√	
Cyfanswm	37	10	1

PENDERFYNWYD –

(1) Y dylid nodi'r ymateb drafft i gynigion cychwynnol Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru fel y'u hamlinellwyd yn yr adroddiad.

(2) Y dylid cymeradwyo ymateb ffurfiol Cyngor Bro Morgannwg i'w gyflwyno i Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru erbyn 12 Tachwedd, 2025.

Rheswm dros y penderfyniadau

(1&2) Gan ystyried y trafodaethau yn y cyfarfod ac i alluogi'r Cyngor i gyflwyno ymateb i'r Ymgynghoriad.

VOG 107 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Madam Cadeirydd,

Mae Tregolwyn yn bentref llewyrchus ar gyrion gorllewinol Bro Morganwg. Mae nifer o gymdeithasau/clybiau gweithgar sy'n gweithio'n galed i uno'r gymuned, ysgol, tafarn ac eglwys. Mae'r Cyngor Cymuned lleol yn rym er lles yn ein cymuned ac yn sicrhau bod ein pentref yn derbyn y cyllid angenrheidiol i reoli amrywiol safleoedd yn y pentref sydd naill ai'n cael eu gwasanaethu'n wael neu'n cael eu hanwybyddu gan Gyngor y Bro. Mae gennym gysylltiadau hanesyddol cryf â phentrefi cyfagos Llandŵ a Llyswyrni trwy ein hysgol, ein heglwys, cymdeithasau/clybiau lleol a thafarn y pentref.

Cafodd y pentref cyfan ei sarhau gan y cynnig a gyflwynwyd gan Gyngor y Bro y dylid uno ein Cyngor Cymuned â Chyngor Cymuned Llangan gan nad oes unrhyw gysylltiad o gwbl rhwng ein cymunedau. Cadarnhawyd y gwrthwynebiad i'r cynnig hwn i ddechrau ond ar apêl gan Gyngor y Bro cytunodd y Comisiwn Ffiniau â'r gwrthwynebiad ac ymhen amser bydd ein pentref yn cael ei orfodi i fod yn Gyngor Cymuned unedig. Penderfyniad sy'n mynd yn groes i ddymuniadau pobl leol ac sy'n digwydd oherwydd ei fod yn cyd-fynd â model gwleidyddol sydd, a dweud y gwir, yn gwbl anaddas at y diben. Mae'n ymddangos bod democratiaeth yn annerbyniol oni bai ei bod yn cyd-fynd â'r model hurt hwn.

Mae ein pentref bellach yn wynebu'r posibilrwydd y bydd ein Cynghorydd Cwm dibynadwy a gweithgar yn cael ei ysgubo i fyny ac yn dod yn rhan o uwch-ward o amgylch ardal Wick yn y Cwm. Unwaith eto, symudiad i ffwrdd o bobl leol ac rwy'n amau y caiff ei gynnis oherwydd ei fod yn cyd-fynd â'r model gwleidyddol cyffredinol sy'n anwybyddu dymuniadau'r gymuned, y bydd yn aneffeithlon ac yn ynysu cymunedau gwledig. Efallai, yn gyfnewid, y gallai Cyngor y Cwm ystyried tynnu llai o refeniw o gymunedau gwledig trwy leihau'r lefel uchel o dreth gyngor a delir gan bobl Colwinston a chymunedau gwledig eraill. Nid yw'n syndod y bydd y cynnig 'uwch-ward' hwn mewn gwirionedd yn cynyddu cost rhedeg Cyngor y Cwm ar adeg pan fo gwasanaethau'n cael eu torri oherwydd diffyg arian. Mae dau opsiwn llawer mwy ar gael. Yn gyntaf, i'r Cyngor Cymuned 'unedig' gael ei gynghorydd etholedig ei hun yn VOGC, yn ail i'n cymuned gael ei chynnwys yn 'uwch'-ward Llandow lle mae cysylltiadau sefydledig eisoes yn bodoli.

Mae ein swyddogion etholedig a'n gweision cyhoeddus yn gyfrifol am weithredu ar ddymuniadau'r etholwyr, ac ar hyn o bryd mae llawer o Gynghorwyr y Fro a Chyngor y Fro yn methu yn y ddyletswydd bwysig hon.

Rwy'n annog y Comisiwn Ffiniau i wrthod y cynnig gan Gyngor y Fro i greu 'uwch-ward' sy'n cynnwys fy nghymuned.

Yn gywir,

[REDACTED]

VOG 109 – Ar rhan Cyngor Cymuned neu Thref

Prynhawn da,

Mae Cyngor Tref y Bont-faen a Llanfleiddan yn dymuno cyflwyno cynrychiolaeth yn nodi nad ydynt yn cytuno â gwariant 5 Cynghorydd ychwanegol.

Cofion cynnes,

Natasha
Natasha Alexander
Prif Swyddog

VOG 112 – Aelod o'r Cyhoedd

Gadewch nhw fel y maen nhw, bydd y cynnig hwn yn creu cynghorwyr ychwanegol am gost na all y Cyngor ei fforddio.

Ymateb i Adolygiad o Drefniadau Etholiadol Bwrdeistref Sirol Bro Glamorgan Adroddiad Cynigion Drafft

Mae Plaid Cymru yn nodi adolygiad Polisi ac Arferion Etholiadol 2025 yn 2025 a nododd 59 o gynghorwyr fel y nifer dewisol o gynghorwyr ar gyfer Bro Glamorgan, yn seiliedig ar y fformiwla a ddefnyddir gan y Comisiwn.

Rydym hefyd yn nodi Adolygiad Cymunedau 2024 ar gyfer Bro Glamorgan, a oedd yn cynnwys newidiadau canlyniadol yn y trefniadau ar gyfer y prif gyngor (Bro Glamorgan), ac yn darparu'r llinell sylfaen ar gyfer cynigion yn yr adolygiad hwn. O ran argymhellion drafft y Comisiwn

- Rydym yn derbyn uno Cosmeston a Plymouth yn un ward tair aelod, er y byddem yn disgwyl i hyn gael ei adolygu unwaith y bydd y tai arfaethedig yng Nghosmeston wedi'u cwblhau
- Rydym yn cefnogi na chynigir unrhyw newidiadau pellach i ffiniau yn y Barri a Dinas Powys yn dilyn y rhai a gynigiwyd a'u derbyn yn Adolygiad Cymunedau 2024.
- Rydym yn cefnogi'r cynnig i beidio ag uno ward Sant Nicolas Llancarfan â ward Gwenfo.
- Rydym yn cefnogi'r cynnig i greu ward wledig un aelod newydd i'r gogledd o'r Bont-faen, gan gynnal ward dau aelod yn seiliedig ar ffiniau Cyngor Tref y Bont-faen.
- Mae gennym bryderon ynghylch creu ward tri aelod yn Saint-y-brid, uno'r ward bresennol â chymuned Colwinston a Llangan, a chael gwared ar y rheini o ward Llandŵ. Mae hyn oherwydd ein bod yn pryderu bod wardiau daearyddol fawr yn effeithio ar allu aelodau'r cyngor lleol i gyflawni eu rôl yn effeithiol, ac yn yr achos hwn mae'n ystyriaeth bwysicach na chydaddoldeb etholiadol. Mae hyn yn ffactor yn arbennig os yw cynghorwyr etholedig mewn ward aml-aelod fawr o wahanol grwpiau gwleidyddol.

VOG 113 – Ar rhan sefydliad (Preifat neu Gyhoeddus)

Cyfraniad gan Ranbarth Bro Morgannwg Plaid Cymru yn amgaeedig.

Ymateb i Adolygiad o Drefniadau Etholiadol Bwrdeistref Sirol Bro Glamorgan Adroddiad Cynigion Drafft

Mae Plaid Cymru yn nodi adolygiad Polisi ac Arferion Etholiadol 2025 yn 2025 a nododd 59 o gynghorwyr fel y nifer dewisol o gynghorwyr ar gyfer Bro Glamorgan, yn seiliedig ar y fformiwla a ddefnyddir gan y Comisiwn.

Rydym hefyd yn nodi Adolygiad Cymunedau 2024 ar gyfer Bro Glamorgan, a oedd yn cynnwys newidiadau canlyniadol yn y trefniadau ar gyfer y prif gyngor (Bro Glamorgan), ac yn darparu'r llinell sylfaen ar gyfer cynigion yn yr adolygiad hwn. O ran argymhellion drafft y Comisiwn

- Rydym yn derbyn uno Cosmeston a Plymouth yn un ward tair aelod, er y byddem yn disgwyl i hyn gael ei adolygu unwaith y bydd y tai arfaethedig yng Nghosmeston wedi'u cwblhau
- Rydym yn cefnogi na chynigir unrhyw newidiadau pellach i ffiniau yn y Barri a Dinas Powys yn dilyn y rhai a gynigiwyd a'u derbyn yn Adolygiad Cymunedau 2024.
- Rydym yn cefnogi'r cynnig i beidio ag uno ward Sant Nicolas Llancarfan â ward Gwenfo.
- Rydym yn cefnogi'r cynnig i greu ward wledig un aelod newydd i'r gogledd o'r Bont-faen, gan gynnal ward dau aelod yn seiliedig ar ffiniau Cyngor Tref y Bont-faen.
- Mae gennym bryderon ynghylch creu ward tri aelod yn Saint-y-brid, uno'r ward bresennol â chymuned Colwinston a Llangan, a chael gwared ar y rheini o ward Llandŵ. Mae hyn oherwydd ein bod yn pryderu bod wardiau daearyddol fawr yn effeithio ar allu aelodau'r cyngor lleol i gyflawni eu rôl yn effeithiol, ac yn yr achos hwn mae'n ystyriaeth bwysicach na chydaddoldeb etholiadol. Mae hyn yn ffactor yn arbennig os yw cynghorwyr etholedig mewn ward aml-aelod fawr o wahanol grwpiau gwleidyddol.

VOG 114 – Ar rhan Cyngor Cymuned neu Thref

Prynhawn da
Ynghlwm mae ymateb Cyngor Cymuned Llanmaes
Cofion cynnes

Wendy Allin
Clerc Cyngor Cymuned Llanmaes

Mewnbwn Cyngor Cymuned Llanmaes

Diolch am y cyfle i wneud sylwadau ar y cynigion drafft ar gyfer Trefniadau Etholiadol
Bwrdeistref Sirol Bro Morganwg. Nid oes gan Gyngor Cymuned Llanmaes unrhyw
wrthwynebiadau i
yr hyn a gynigir ac mae'n diolch i'r Comisiwn a'i swyddogion am adolygu ac ystyried ein
mewnbwn cynharach.
Yn gywir ac ati

VOG 115 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

[REDACTED]

VOG 116 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam, rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg. Yn gywir,

VOG 117 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

[REDACTED]

VOG 118 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

- Mae Llandochoau wedi'i amgylchynu gan dir fferm a chefn gwlad ac mae hyn yn rhoi ffiniau penodol i Llandochoau ar wahân i leoedd fel Penarth a Dinas Powys.
- Mae'r etholaeth yr un fath yn bennaf mewn egwyddor a bydd cynnal hyn yn rhoi ei llais a'i chynrychiolaeth ei hun i Llandochoau
- Mae Llandochoau yn bentref ar wahân ac unigol gyda'i anghenion a'i amgylchedd ei hun. Mae ganddo ei ddiwylliant a'i ysbryd cymunedol ei hun ac mae ar wahân i drefi a phentrefi eraill o'i gwmpas. Mae cael cynghorydd penodol sy'n gyfrifol am Llandochoau yn ei gwneud hi'n fwy cyfleus i'r trigolion lleol allu mynd at gynghorydd enwol a hysbys a chael ei gynrychioli ganddo

Rwy'n byw yn Llandochoau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochoau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

[REDACTED]

VOG 119 – Aelod o'r Cyhoedd

I bwy bynnag y mae'n berthnasol iddo

Mae'n hanfodol i gymuned Llandochoau fod Llandochoau yn cadw ward Llandochoau.

Mae Llandochoau wedi'i ynysu'n wirioneddol oddi wrth Benarth, ac mae Dinas Powys yn unigryw oherwydd ei gwahaniad.

Mae gan Llandochoau faterion sydd ond yn effeithio ar Llandochoau, ac nid oes gan ein materion penodol unrhyw effaith ar Benarth, am y rheswm hwn mae mor bwysig bod Llandochoau yn cadw ward Llandochoau, nid oes gan ein materion unrhyw effaith ar Benarth.

Mae ffiniau Llandochoau wedi'u diffinio'n glir, ardal wedi'i gwahanu oddi wrth Ddinas Powys, a Phenarth.

Rwyf wedi bod yn byw yn Llandochoau ers dros hanner can mlynedd, ac wedi gweld ward Llandochoau yn ffynnu, mae'n hanfodol i'n cymuned ein bod yn cadw ein hannibyniaeth.

Yn gywir iawn
[REDACTED]

VOG 120 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

[REDACTED]

VOG 121 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

Rydym yn byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rydym yn ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

[REDACTED]

VOG 122 – Member of the Public

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

[REDACTED]

VOG 123 – Member of the Public

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

Wedi'i anfon o fy iPhone

VOG 124 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam,

Rwy'n ysgrifennu fel preswlydd ward Llandochau ym Mro Morganwg i fynegi fy nghefnogaeth gref i gadw ward Llandochau yn yr adolygiad sydd ar ddod o ffiniau etholiadol.

Mae sawl rheswm cymhellol pam y dylai Llandochau aros fel ward un aelod annibynnol:

1. Ffiniau clir, nodedig sy'n adlewyrchu'r gymuned

Mae gan y ward bresennol nodweddion naturiol ac adeiledig wedi'u diffinio'n dda sy'n ei gwahanu oddi wrth ardaloedd cyfagos. I'r dwyrain mae cyffordd Merrie Harrier ar yr A4055/B4267 sy'n darparu ffin adnabyddadwy â Phenarth, ac i'r gogledd a'r gorllewin mae gwregys eang o dir fferm yn gwahanu Llandochau oddi wrth Ddinas Powys. Mae'r nodweddion hyn yn helpu i ategu hunaniaeth gymunedol gref ac adnabyddadwy, felly mae cynnal ffin bresennol y ward yn adlewyrchu realiti byw trigolion lleol yn well.

2. Cydnawsedd cryf â'r amcan cydraddoldeb etholiadol targed

Mae etholaethau presennol Llandochau wedi'u cydnawsedd yn agos â nifer cyfartalog yr etholwyr fesul cynghorydd yn y sir, sy'n golygu y bydd cadw'r ward hon yn cefnogi amcan yr adolygiad o gydraddoli cynrychiolaeth ar draws Bro Morganwg. Mewn geiriau eraill, mae Llandochau eisoes yn gwneud y gwaith o ddarparu cynrychiolaeth deg, ac mae newid mewn perygl o amharu ar y cydbwysedd hwnnw.

3. Cymeriad cymunedol cydlynol a chysylltiadau lleol

Mae Llandochau, ynghyd ag ardaloedd cyfagos fel Lecwydd a Llanfihangel-y-Pwll a Lecwydd, yn rhannu cymeriad lled-wledig neu ymyl pentref: dwyseddau poblogaeth is, tir agored, ymdeimlad o gymuned bentrefol, a chysylltiadau â'r rhandiroedd, y parciau a'r mannau gwyrdd lleol. Mae'r nodweddion cyffredin hyn yn eu gwahaniaethu oddi wrth aneddiadau mwy, mwy trefol fel Penarth neu Ddinas Powys. Mae cynnal Llandochau fel ward ar wahân yn galluogi trigolion lleol i ethol cynghorydd y mae ei ffocws wedi'i deilwra i anghenion gwledig/lled-wledig penodol yr ardal.

4. Llywodraethu lleol effeithiol drwy ward un aelod

Mae cadw'r ward fel adran un cynghorydd er budd atebolrwydd clir a symlrwydd. Gall un cynrychiolydd feithrin gwybodaeth leol ddofn, ymateb yn gyflym i faterion penodol i'r ward (megis cynllunio, pwysau gwregys gwyrdd, traffig drwy Ffordd Leckwith/B4267, rheoli rhandiroedd a pharciau lleol) a thrwy hynny ddarparu llywodraethu lleol mwy cyfleus ac effeithiol. Gallai rhannu neu uno'r ward leihau'r ffocws hwn, gwanhau llais y gymuned, a chymhlethu cynrychiolaeth leol.

5. Seilwaith a llais dinesig lleol sefydledig

Mae gan gymuned Llandochau strwythurau lleol cryf eisoes: mae Cyngor Cymuned Llandochau yn disgrifio ei genhadaeth yn benodol fel "gwasanaethu ein cymuned, cadw ein hunaniaeth." Mae'n ymgysylltu'n weithredol ag adrannau prifffyrdd a gwasanaethau gweladwy Cyngor Bro Morganwg ac yn bwydo i'r Pwyllgor Cyswllt Cymunedol. Mae'r seilwaith hwnnw wedi'i alinio â siâp presennol y ward ac yn atgyfnerthu'r ddadl dros gadw'r ward yn hytrach na'i gwanhau neu ei huno.

6. Cydnabod gwledigrwydd a nodweddion lleol yn y meini prawf adolygu

Yn ôl canllawiau Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru, wrth adolygu wardiau, rhaid ystyried ffactorau fel gwledigrwydd a chysylltiadau cymunedol lleol ochr yn ochr â chydaddoldeb rhifiadol. Mae cymeriad lled-wledig Llandochoau, mannau agored gwyrdd, rhandiroedd a chyfleusterau gwyrdd pentref yn golygu ei fod yn cyflawni rôl benodol yn y Dyffryn—nid yn unig fel maestref tref fwy. Byddai ei uno i ward fwy, trefol yn anwybyddu'r gwahaniaethau lleol diffiniedig hynny.

7. Mae gwasanaethau a hunaniaeth leol yn galw am lais ymroddedig

Mae Llandochoau yn cynnal ei gyfleusterau lleol ei hun: er enghraifft, Maes Chwarae'r Brenin Siôr V, maes pentref sy'n eiddo i'r gymuned, a safle rhandiroedd 67 plot. Mae'r rhain yn gwella balchder lleol ac ymgysylltiad cymunedol. O ystyried yr asedau penodol hyn, mae'r ardal hon yn cael ei gwasanaethu orau gan gynghorydd y mae ei gylch gwaith yn canolbwyntio'n llwyr ar y ward hon yn hytrach nag un y mae ei gyfrifoldebau wedi'u gwanhau ar draws daearyddiaeth fwy, llai cydlynol.

8. Risg gwanhau cynrychiolaeth gymunedol os caiff ei uno

Pe bai Llandochoau yn cael ei huno â ward gyfagos, fwy poblog neu drefol, gallai llais unigryw trigolion Llandochoau gael ei gysgodi gan lais poblogaethau mwy, mwy crynodedig. Mae cadw'r ward fel y mae yn sicrhau bod pryderon y gymuned hon—megis traffig ar y B4267, cadw rhandiroedd lleol, cymeriad y pentref a'r cyrion gwledig—yn parhau i gael sylw priodol.

I gloi, mae ward bresennol Llandochoau eisoes yn bodloni meini prawf allweddol llywodraeth leol effeithiol: ffiniau clir, adnabyddadwy; cydraddoldeb etholiadol; hunaniaeth gymunedol; ac aliniad â'i chymeriad lled-wledig. Bydd ei chynnal fel ward un aelod yn caniatáu cynrychiolaeth gref, ffocws barhaus i drigolion lleol ac yn cadw hunaniaeth a chydlyniant annatod cymuned Llandochoau.

Rwy'n annog y Comisiwn i dderbyn yr achos dros Llandochoau fel y'i diffinnir ar hyn o bryd a'i gadw heb ei newid yn y cynllun terfynol.

Yn gywir,

[REDACTED]

VOG 125 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

[REDACTED]

Wedi'i anfon o fy iPhone

VOG 126 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

[REDACTED]

Wedi'i anfon o fy iPhone

VOG 127 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

[REDACTED]

Wedi'i anfon o fy iPad

VOG 128 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam,

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Mae yna lawer o resymau pam y dylid cadw ward Llandochau:

- Mae ffiniau ward bresennol Llandochau yn glir ac yn amlwg - wedi'u gwahanu oddi wrth Benarth gan gyffordd ffordd Merrie Harrier ac oddi wrth Ddinas Powys gan ehangder eang o dir fferm.
- Mae etholaeth ward Llandochau fwy neu lai yr un fath â chyfartaledd arfaethedig y sir. Bydd ei gadw yn sicrhau bod cydraddoldeb etholiadol yn cael ei gynnal.
- Mae Llandochau, Lecwydd a Llanfihangel-y-pysgod yn wledig a/neu'n lled-wledig eu natur ac yn rhannu llawer o nodweddion a chysylltiadau cymunedol. Nid ydynt yn rhannu nodweddion a chysylltiadau o'r fath ag aneddiadau mwy Penarth a Dinas Powys.
- Mae er budd llywodraeth leol effeithiol a chyfleus i'r gymuned gael ei gwasanaethu gan un cynghorydd mewn ward un aelod

Yn gywir,

[REDACTED]

VOG 130 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

[REDACTED]

VOG 131 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir, [REDACTED]

Pwnc: Ymateb i'r Cynigion Drafft ar gyfer Newidiadau i Ffiniau Wardiau Etholiadol – Trosglwyddo Tregolwyn a Llanganna

Ysgrifennaf ar ran Cyngor Cymuned Saint-y-brid i ymateb i gynnig drafft y Comisiwn Ffiniau i drosglwyddo Cymunedau Tregolwyn a Llanganna o ward etholiadol Llandŵ i ward etholiadol Saint-y-brid, a fydd yn golygu bod tri chynghorydd sir yn cynrychioli ward fwy o faint Saint-y-brid.

At ei gilydd, ystyrir bod y cynnig yn ddull rhesymol a phragmatig o wella'r cydbwysedd etholiadol yn yr ardal. Mae darparu tri chynghorydd lleol yn cynnig cyfle i wella cynrychiolaeth ac yn caniatáu i breswylwyr gael mynediad ehangach at eu haelodau etholedig.

Fodd bynnag, mae sawl pwynt sy'n haeddu ystyriaeth:

1. Cysylltiadau Daearyddol a Chymunedol

Er bod y cynnig yn cyd-fynd ag amcanion cydraddoldeb etholiadol, prin yw'r cysylltiadau daearyddol a chymunedol sydd gan Gymunedau Tregolwyn a Llanganna ag ardal ehangach Saint-y-brid. Dylid gofalu nad yw'r ailaliniad hwn yn gwanhau hunaniaeth a chymeriad gwledig unigryw'r cymunedau hyn.

2. Cynrychiolaeth a Chydgysylltu

Fe allai cyflwyno trydydd cynghorydd sir gryfhau cynrychiolaeth, ond fe allai hefyd gyflwyno heriau o ran sicrhau dull cyson ac amcanion a rennir ar draws cynghorwyr. Bydd cydgysylltu a chyfathrebu clir rhwng aelodau etholedig yn hanfodol i gynnal llywodraethiant lleol effeithiol a chydlynol.

3. Hunaniaeth Wledig

Cydnabyddir y gallai trosglwyddo gyfrannu at ganfyddiad o golli hunaniaeth wledig, oherwydd bod gan bob un o'r cymunedau dan sylw nodweddion demograffig, anghenion, a blaenoriaethau unigryw. Dylai'r gwahaniaethu hyn barhau i gael eu cydnabod a'u parchu o fewn y trefniadau etholiadol newydd.

I grynhoi, ystyrir bod y cynnig yn rhesymol, at ei gilydd, ac yn newid buddiol sy'n mynd i'r afael ag anghydbwysedd etholiadol presennol. Er hynny, dylid bod yn effro i'r posibilrwydd o erydu hunaniaeth wledig a'r heriau ymarferol sy'n gysylltiedig â chynrychiolaeth aml-aelod. Dylai sicrhau cydweithio effeithiol ymhlith cynghorwyr a gwarchod lleisiau unigryw cymunedau gwledig fod yn flaenoriaethau allweddol wrth weithredu'r newid hwn.

Cofion,

Chloe Girdler – Clerc a Swyddog Ariannol Cyfrifol

Cyngor Cymuned Saint-y-brid

VOG 137 – Cynghorydd Lleol neu Swyddog Etholedig arall

Annwyl Gomisiynwyr

Atb: Bro Morganwg: Cynigion Drafft

Ysgrifennaf ynglŷn â'r uchod. Rwy'n gwneud y sylwadau hyn yn rhinwedd fy swydd fel aelod etholedig Cyngor Bro Morganwg ar gyfer ward Llandochoau. Ar y dechrau, hoffwn egluro fy mod yn cefnogi cynigion y Comisiwn i gadw ward Llandochoau. Mae'n well gan drigolion Llandochoau yn gryf fod Cymuned Llandochoau a Chwrtyrall yn cael ei chynrychioli gan un cynghorydd, mewn ward un aelod sy'n cyd-ffinio â ffiniau'r gymuned. Adlewyrchir hyn yn y sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori cychwynnol gan Gyngor Cymuned Llandochoau a sawl aelod o'r cyhoedd. Fel yr eglurais yn fy sylwadau i'r ymgynghoriad cychwynnol, etholaeth 2025 ward Llandochoau, sy'n cynnwys Cymuned Llandochoau a Chwrtyrall, yw 1,801.

Mae hyn yn cynrychioli amrywiad o 1% o gyfartaledd y sir, yn ôl aelodaeth bresennol y cyngor. Mae'n cynrychioli amrywiad o 3% o gyfartaledd sirol aelodaeth arfaethedig y cyngor. Mae dogfen Polisi ac Ymarfer y Comisiwn yn nodi mai'r ffigurau etholiadol cyfredol yw'r rhai sy'n cael y pwysau mwyaf wrth ystyried cydraddoldeb etholiadol.

O ganlyniad, mae ffiniau presennol Llandochoau yn cael eu cyfiawnhau ar sail cydraddoldeb etholiadol yn unig. Yn fy sylwadau cychwynnol, esboniais, hyd yn oed pe na bai cydraddoldeb etholiadol yn cael ei gyflawni, a bod cymhareb etholwyr i gynghorwyr ward Llandochoau yn wahanol iawn i gyfartaledd arfaethedig y sir, byddwn yn dal i gyflwyno y dylid cynnal y ffiniau presennol. Rwy'n parhau i fod o'r farn hon.

Mae cadw'r ffiniau presennol er budd llywodraeth leol effeithiol a chyfleus. Mae Llandochoau a Chwrtyrall yn gymuned ar wahân. Fe'i hadnabyddir felly gan drigolion. Mae llawer o bobl leol wedi cysylltu â mi i fynegi cefnogaeth gref i ffiniau presennol y wardiau. Maent yn ofni'r effeithiau y byddai uno Llandochoau â ward fwy, gyfagos yn eu cael ar y gymuned. Cafodd cynigion blaenorol i uno ward Llandochoau â Cornerswell eu cyfarfod â gwrthwynebiad cryf gan drigolion.

Mynegodd llawer ddiolchgarwch i'r Comisiwn am gymryd y pryderon hyn o ddifrif a chytuno i gynnal y ffiniau presennol. Rwy'n llongyfarch y Comisiwn am gydnabod hyn yn ei Gynigion Drafft sy'n cadw ward Llandochoau. Mae materion lleol penodol yn effeithio ar bentrefi Llandochoau, Lecwydd a Llanfihangel-y-pwll, yn bennaf yn deillio o'r pwysau y mae Ysbyty Llandochoau yn ei roi ar yr ardal. O'r herwydd, bydd un aelod ward yn cynrychioli'r pryderon hyn yn arwain at gynrychiolaeth fwy effeithiol nag y byddai pe bai'r gymuned yn cael ei chynrychioli gan gynghorwyr sy'n cwmpasu ardal fwy gyda blaenoriaethau cystadleuol i'w hystyried.

Mae ffin bresennol Llandochoau a Chwrtyrall yn glir ac yn adnabyddadwy. Mae Cymuned Llandochoau a Chwrtyrall wedi'i gwahanu oddi wrth Dref Penarth gan gyffordd brysur yr A4055 a'r B4267, a elwir yn lleol yn "gyffordd Merrie Harrier". Mae'r gyffordd hon yn cymryd ei henw o'r dafarn o'r un enw sydd wedi'i lleoli ar y safle. Mae Cymuned Llandochoau a Chwrtyrall yn cynnwys tair pentref bach: Llandochoau, Llanfihangel-y-pwll a Lecwydd. Mae'r pentrefi hyn yn rhannu cysylltiadau cymunedol naturiol.

Mae cangen leol y Llang Brydeinig Frenhinol yn cael ei hadnabod fel "Llandochoau a Lecwydd Brenhinol Brydeinig", tra bod neuadd y pentref leol yn cael ei hadnabod fel "Sefydliad Llandochoau a Lecwydd". Mae'r pentrefi wedi'u cysylltu gan lwybrau troed a ddefnyddir yn

helaeth, sy'n boblogaidd gyda thrigolion. Mae tafarn y Merrie Harrier yn boblogaidd gyda thrigolion y tri phentref.

O ystyried y cysylltiadau cymunedol hyn, byddai'n rhesymegol i ffiniau wardiau'r sir fod yn gydderfynol ac adlewyrchu rhai'r Gymuned.

Am y rhesymau a amlinellwyd uchod, rwy'n cefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochoau yn ei Gynigion Drafft. Rwy'n ailadrodd fy nghais nad yw'r Comisiwn yn gwneud unrhyw newidiadau i ffin ward bresennol Llandochoau yn yr Adolygiad.

Diolch i chi am gymryd yr amser i ystyried fy sylwadau, ac edrychaf ymlaen at glywed gennych. Cofion cynnes,

Y Cyngorydd George Carroll

Aelod Etholedig

Ward Llandochoau

Cyngor Bro Morganwg

VOG 138 – Aelod o'r Cyhoedd

Ydych chi'n cytuno â wardiau etholiadol arfaethedig y Comisiwn? Na

A allwch roi rhagor o wybodaeth neu ddarparu cynigion eraill? Na

VOG 140 – Ar rhan Cyngor Cymuned neu Thref

Gwelwch yr atodiad os gwelwch yn dda

Mae Cyngor Cymuned Wick yn gwrthwynebu'r newidiadau arfaethedig i Ffiniau Ward St Brides.

Bydd y cynnig i uno cymunedau Colwinston a Llangan i'r ward yn creu ward enfawr yn ddaearyddol. Bydd gofyn i aelodau etholedig orchuddio gormod o gymunedau ac ardal rhy fawr i wneud hynny'n effeithiol. Bydd hyn yn arbennig o wir ar adegau pan fydd yr aelodau etholedig o wahanol bleidiau gwleidyddol.

Dim ond ychydig dros dair blynedd ac un etholiad sydd ers i ffiniau'r wardiau gael eu newid ddiwethaf. Mae'r newidiadau ffiniau mynych hyn yn tanseilio democratiaeth leol, yn drysu'r cyhoedd sy'n pleidleisio ac yn gwasanaethu i ddadgymell aelodau'r cyhoedd rhag cymryd rhan.

Ymddengys bod y newidiadau arfaethedig yn seiliedig ar nifer y trigolion yn unig ond mae llawer mwy i ddemocratiaeth mewn ardaloedd gwledig na dim ond nifer y pleidleiswyr, mae symud ychydig gannoedd o bleidleiswyr mewn tref yn golygu dim ond ychydig o strydoedd cyfagos, mae gwneud yr un peth mewn ardal wledig yn cynnwys ardaloedd llawer mwy, heb gysylltiad. Mae gan arweinwyr cymunedol mewn cymunedau gwledig gysylltiadau cryf â'u hardaloedd lleol nad ydynt yn hawdd eu hailadrodd dros ardaloedd mwy.

Mae eich cynigion yn dangos diffyg dealltwriaeth o sut mae democratiaeth leol yn gweithio mewn ardaloedd gwledig. Rydym eisoes yn gweld effeithiau negyddol eich newidiadau diweddar i gynghorau cymuned yn y Dyffryn, byddem yn eich annog i beidio â'u hailadrodd o ran y cynigion hyn.

Dim ond un etholiad yn ôl y newidiwyd ffiniau ward St Brides, Ni ddylid eu newid eto.

Conway Hawkins BEM
Clerc
Cyngor Cymuned Wick.

VOG 141 – Aelod o'r Cyhoedd

Annwyl Syr neu Fadam

Rwy'n byw yn Llandochau ym Mro Morganwg. Rwy'n ysgrifennu i gefnogi penderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochau yn ei Gynigion Drafft Adolygiad Etholiadol Bro Morganwg.

Yn gywir,

Wedi'i anfon o fy iPad

VOG 142 – Ar rhan Cyngor Cymuned neu Thref

Dear Sir / Madam,

I am writing to raise objections to your current consultation proposals for the County Borough of the Vale of Glamorgan. The current electoral review is based on those new community areas as they would stand when the Order took effect.

- your current proposals continue to suggest that Llandow remains too large and that Colwinston and Llangan should now also be removed from the Llandow Ward and placed under Wick and break local connections and ties
- The communities of Colwinston, Treos, Llangan and St Mary Hill have no connection with the Wick ward.
- The Vale of Glamorgan Council Monitoring Officer referred to local community relationships and those being the most important driver for the changes that the Commission were asking for. However the current proposals suggest that these links be severed and there will be a loss of community.
- It is unclear how Vale of Glamorgan Taxpayers are supposed to fund another **five** more elected members in the Vale of Glamorgan,
- No one (apart from yourselves possibly) believe that there should be more taxpayers money available to fund additional elected members. The Williams Commission sensibly recommended a reduction in councils and councilors across Wales.
- The proposal would involve the potential community wards of Colwinston (TA0), Llangan (TB0 & TB1) and St Mary Hill (TC0) being amalgamated into the St Bride's Electoral ward with the scope for increasing the number of members to 3. Without sub division Colwinston and Llangan electors will be lost in the larger structure. You could at the very least allow the current Communities of Colwinston and Llangan to have their own local representative rather than be merged and loss their identity.
- The Community Councils of Llandow, Colwinston and Llangan are likely to have to pay for Clerk redundancies if your proposal for a new 'super community council' is formed as proposed. There would be at least three to five Clerks applying for the one position, and therefore the amalgamated community councils would be asked to pay redundancy, for which, they had no idea how this might be funded.

I hope that you will be able to reflect on your current plans and reject these proposals by listening instead to those who live and work in our local communities.

Yours faithfully,

--

Ed Lewis

--

Ed Lewis

Aelod, Cyngor Cymuned Tregolwyn *Member, Colwinston Community Council*

VOG 143 – Cynghorydd Lleol neu Swyddog Etholedig arall

Dear Sir / Madam,

I am writing to raise objections to your current consultation proposals for the County Borough of the Vale of Glamorgan. The current electoral review is based on those new community areas as they would stand when the Order took effect.

I would like to raise a series of concerns as follows:

- your current proposals continue to suggest that Llandow remains too large and that Colwinston and Llangan should now also be removed from the Llandow Ward and placed under Wick and break local connections and ties
- The communities of Colwinston, Troes, Llangan and St Mary Hill have no connection with the Wick ward.
- The Vale of Glamorgan Council Monitoring Officer referred to local community relationships and those being the most important driver for the changes that the Commission were asking for. However the current proposals suggest that these links be severed and there will be a loss of community.
- It is unclear how Vale of Glamorgan Taxpayers are supposed to fund another five more elected members in the Vale of Glamorgan,
- No one (apart from yourselves possibly) believe that there should be more taxpayers money available to fund additional elected members. The Williams Commission sensibly recommended a reduction in councils and councilors across Wales.
- The proposal would involve the potential community wards of Colwinston (TA0), Llangan (TB0 & TB1) and St Mary Hill (TC0) being amalgamated into the St Bride's Electoral ward with the scope for increasing the number of members to 3. Without sub division Colwinston and Llangan electors will be lost in the larger structure. You could at the very least allow the current Communities of Colwinston and Llangan to have their own local representative rather than be merged and loss their identity.
- The Community Councils of Llandow, Colwinston and Llangan are likely to have to pay for Clerk redundancies if your proposal for a new 'super community council' is formed as proposed. There would be at least three to five Clerks applying for the one position, and therefore the amalgamated community councils would be asked to pay redundancy, for which, they had no idea how this might be funded.

I hope that you will be able to reflect on your current plans and reject these proposals by listening instead to those who live and work in our local communities.

Yours faithfully,

Karen Jacobs

Colwinston Community Council

VOG 144 – Aelod o'r Cyhoedd

Ydych chi'n cytuno â wardiau etholiadol arfaethedig y Comisiwn? Na

A allwch roi rhagor o wybodaeth neu ddarparu cynigion eraill? Na

VOG 146 – Cynghorydd Lleol neu Swyddog Etholedig arall

Annwyl Syr / Madam,

Rwy'n ysgrifennu i godi gwrthwynebiadau i'ch cynigion ymgynghori presennol ar gyfer Bwrdeistref Sirol Bro Morganwg. Mae'r adolygiad etholiadol presennol yn seiliedig ar yr ardaloedd cymunedol newydd hynny fel y byddent pan ddaeth y Gorchymyn i rym.

Hoffwn godi nifer o bryderon ac ymholiadau:

1. Mae eich cynigion yn awgrymu bod Llandŵ yn parhau i fod yn rhy fawr ac y dylid tynnu Colwinston a Llangan o Ward Llandŵ hefyd a'u rhoi o dan Wick ac felly torri cysylltiadau a rhwymau lleol. Fodd bynnag, nid oes gan gymunedau Colwinston, Treos, Llangan a St Mary Hill unrhyw gysylltiadau â ward Wick.

Cyfeiriodd Swyddog Monitro Cyngor Bro Morganwg at berthnasoedd cymunedol lleol ac mai'r rhain oedd y gyrrwr pwysicaf ar gyfer y newidiadau yr oedd y Comisiwn yn eu ceisio. Fodd bynnag, mae'r cynigion presennol yn awgrymu y dylid torri'r cysylltiadau hyn a bydd colli cymuned fel y nodwyd yn y pwynt cyntaf.

2. Nid yw'n glir sut y bydd Trethdalwyr Bro Morganwg yn ariannu pum aelod etholedig ychwanegol ym Mro Morganwg. Mewn cyfnodau o galedi economaidd, mae hyn yn ymddangos yn faich diangen ar drethdalwyr.

3. Argymhellodd Comisiwn Williams yn synhwyrol leihau nifer y cynghorau a'r cynghorwyr ledled Cymru. A yw hyn wedi'i ystyried yn eich penderfyniad?

4. Byddai'r cynnig yn golygu uno wardiau cymunedol posibl Tregolwyn (TA0), Llangan (TB0 a TB1) a Bryn Santes Fair (TC0) i ward Etholiadol Santes Ffraid gyda'r cyfle i gynyddu nifer yr aelodau i 3. Heb isrannu, bydd barn etholwyr Tregolwyn a Llangan yn cael ei cholli yn y strwythur ehangach.

Oni fyddai'n ddoeth caniatáu i Gymunedau presennol Tregolwyn a Llangan gael eu cynrychiolydd lleol eu hunain yn hytrach na chael eu huno a cholli eu hunaniaeth? Mae ethos cymunedol cryf yn y pentrefi hyn ac mae'r posibilrwydd o golli hyn yn bryder gwirioneddol.

5. Gall Clercod Cynghorau Cymuned Llandŵ, Tregolwyn a Llangan, ynghyd ag eraill, wneud cais am rôl Clerc y 'cyngor cymuned uwch' newydd ac, yn ôl pob tebyg, byddai'r cynghorau cymuned unedig yn cael eu gofyn i wneud taliadau diswyddo i'r ymgeiswyr aflwyddiannus. Sut fyddai hyn yn cael ei ariannu gan na fydd gan y Cynghorau Cymuned presennol Ymateb i newidiadau ffiniau ynghylch Tregolwyn a Rhyfeloedd Llangan yr adnoddau i wneud hynny?

Rwy'n ymddiried y byddwch yn rhoi ystyriaeth briodol i'r pwyntiau rwyf wedi'u hamlygu ac yn ystyried barn y rhai sy'n byw ac yn gweithio yn ein cymunedau lleol. Diolch i chi am eich ystyriaeth.

Yn gywir,

Caroline Nightingale
Cyngorydd Cymuned Tregolwyn.

VOG 151 – Ar rhan sefydliad (Cyhoeddus neu Preifat)

Gweler ymateb swyddogol Grŵp Ceidwadwyr Cyngor Bro Morganwg i'r ymgynghoriad ar y Cynigion Drafft wedi'i atodi.

Grŵp Ceidwadwyr Cyngor Bro Morgannwg

Ymateb Ymgynghori i Gynigion Drafft Arolwg Etholiadol Bro Morgannwg Comisiwn

Democratiaeth a Ffiniau Cymru

Cyflwyniad

Mae'r ddogfen hon yn cynrychioli ymateb ymgynghori Grŵp Ceidwadwyr Cyngor Bro Morgannwg i Arolwg y Comisiwn o Drefniadau Etholiadol Bwrdeistref Sirol Bro Morgannwg: Adroddiad Cynigion Drafft.

Er mwyn eglurder, byddwn yn amlinellu'r cynigion a gefnogwn yn yr Adroddiad Drafft, ynghyd ag unrhyw sylwadau a gynigiwn. Yna, byddwn yn amlinellu'r cynigion drafft hynny yr ydym yn eu gwrthwynebu, ochr yn ochr â gwrthgynigion, lle bo'n berthnasol, yn ymwneud â'r ardaloedd dan sylw.

Rydym yn cydnabod bod cynnal arolygon etholiadol yn waith beichus sy'n cymryd llawer o amser. Felly, dymunwn achub ar y cyfle hwn i ddiolch i bawb a fu'n ymwneud â'r broses hyd yma.

Cynigion a gefnogir

Tref y Barri

Yn ystod yr ymgynghoriad ynglŷn ag Arolwg Cymunedol blaenorol y Comisiwn o Fro Morgannwg, gwnaethom fynegi pryderon difrifol ynglŷn â'r ffiniau wardiau etholiadol o fewn Tref y Barri. Rydym yn parhau i gredu nad yw'r ffiniau hyn yn adlewyrchu cysylltiadau cymunedol, nad ydynt yn glir nac yn bendant, ac nad ydynt o fudd i lywodraeth leol effeithiol a chyfleus. Felly, anogwn y Comisiwn i fynd i'r afael â hyn yn ei Arolwg Cymunedol nesaf.

Fodd bynnag, derbyniwn fod rhaid i ffiniau cymunedol ffurfio'r sylfeini ar gyfer wardiau etholiadol sirol. Fel y cyfryw, nid yw'r newidiadau a ddymunwn o fewn cwmpas yr Arolwg hwn. Felly, cefnogwn Gynigion Drafft y Comisiwn ynglŷn â'r wardiau canlynol, ond cadwn yr hawl i wneud argymhellion pellach yn yr arolwg cymunedol nesaf:

- Baruc
- Buttrills
- Cadog
- Castleland
- Court
- Dyfan
- Gibbonsdown
- Illtud
- Glannau'r Barri

Tref Penarth

Yn ei Arolwg Cymunedol, dileodd y Comisiwn bentref Cosmeston o Gymuned Sili a Larnog ac fe'i gosododd o fewn Tref Penarth. Rydym yn cydnabod y bu cryn wrthwynebiad lleol i hyn a rhannwn lawer o'r pryderon a fynegwyd.

Fodd bynnag, nid yw gwrthdroi'r newid hwn o fewn cwmpas yr arolwg hwn. Cytunwn â'r Comisiwn fod ward Plymouth wedi'i thangynycholi'n sylweddol.

Felly, cefnogwn Gynigion Drafft y Comisiwn ynglŷn â'r wardiau canlynol, ond cadwn yr hawl i wneud argymhellion pellach yn yr arolwg cymunedol nesaf:

- Cornerswell
- St Augustine's
- Cosmeston Plymouth
- Stanwell

Cynigion eraill a gefnogir

Rydym hefyd yn cefnogi cynigion y Comisiwn i gadw neu greu'r wardiau canlynol:

- Y Bont-faen
- Dinas Powys
- Llandochoau
- Llanilltud Fawr
- Pen-llyn
- Llanbedr-y-fro
- Y Rhws
- Sain Tathan
- Sain Nicolas a Llancarfan
- Sili
- Gwenfô

Yn arbennig, pwysleisiwn fod wardiau unigol Sain Nicolas a Llancarfan a Gwenfô yn glir ac yn benodol. Ni fyddai cyfuno'r ddwy, fel y dadleuwyd yn flaenorol, o fudd i lywodraeth leol effeithiol a chyfleus. Canmolwn y Comisiwn am gynnig cadw'r ddwy ward.

Yn yr un modd, canmolwn benderfyniad y Comisiwn i gadw ward Llandochoau. Deallwn fod teimladau cryf yn y gymuned honno nad yw Llandochoau a Chwrtyrall yn rhannu cysylltiadau â Dinas Powys na Phenarth. Ni fyddem yn cefnogi cynnig sy'n cynnwys cyfuno ward Llandochoau â'r naill neu'r llall o'r cymunedau hyn.

Er ein bod yn cefnogi egwyddor creu wardiau ar wahân sy'n gwasanaethu Tref y Bont-faen a Chymuned Pen-llyn, anogwn y Comisiwn i ystyried effeithiau posibl twf ym mhoblogaeth y Bont-faen, a chanlyniadau posibl lleihau cynrychiolaeth y Dref i ddau gynghorydd yn y tymor hir.

Gwrthgynigion

Y Fro Orllewinol

Mae gennym bryderon ehangach ynglŷn â'r ffiniau cymunedol yn y Fro Orllewinol, nad ydynt o fewn cwmpas yr arolwg hwn. Felly, rydym yn cydnabod bod y gwrthgynigion posibl y gallwn eu hawgrymu yn gyfyngedig. Byddwn yn amlinellu'r pryderon hyn yn ein hymateb ymgynghori i arolwg cymunedol nesaf y Comisiwn.

Fodd bynnag, mae camau y gallai'r Comisiwn eu cymryd i liniaru effeithiau'r ffiniau cymunedol ar y wardiau sirol, a fyddai'n golygu na fyddai angen i wardiau sirol groesi ffiniau cymunedol. Felly, anogwn y Comisiwn i achub ar y cyfle hwn.

Byddai ward arfaethedig Saint-y-brid â 3 aelod yn ddigynsail o ran ei maint daearyddol. Nid ydym yn credu bod ward sy'n ymestyn o Eglwys Fair y Mynydd yng ngogledd y sir i Sain Dunwyd yn y de o fudd i lywodraeth leol effeithiol a chyfleus. Felly, gofynnwn i'r Comisiwn gefnu ar gynlluniau i gynnwys Cymuned Tregolwyn a Llanganna o fewn ward Saint-y-brid. Yn lle hynny, gwrthgynigiwn ward Tregolwyn Llanganna ag un aelod sy'n cynnwys y gymuned honno.

Yn yr un modd, mae gennym bryderon difrifol ynglŷn â ward arfaethedig Llandŵ. Nid yw pentrefi Llandŵ, Llyswyrny a Sigingstone (Llanfihangel y Bont-faen) yn rhannu cysylltiadau â phentrefi Saint Hilari, Llan-fair a Llan-faes. Yn anffodus, oherwydd bod y ffin gymunedol hon eisoes yn bodoli, nid yw unrhyw newidiadau o'r fath o fewn cwmpas yr arolwg hwn. Felly, derbyniwn o'n hanfodd ffiniau arfaethedig y Comisiwn ar gyfer ward Llandŵ, sy'n cydffinio â ffin gymunedol Llandŵ, Llan-fair a Llan-faes. Fodd bynnag, anogwn y Comisiwn i fynd i'r afael â'r anghysondebau difrifol hyn yn ei arolwg cymunedol nesaf.

I ymdopi â'r newidiadau hyn, gofynnwn i ffiniau presennol ward Saint-y-brid gael eu cadw a bod y ward yn cael ei chynrychioli gan ddau aelod.

Felly, mae ein gwrthgynigion ynglŷn â'r Fro Orllewinol yn cynnwys y wardiau canlynol:

- **Saint-y-brid** (2 aelod – yn cynnwys Cymuned Ewenni a Saint-y-brid a Chymuned Sain Dunwyd a'r Wig)
- **Llanganna** (1 aelod – yn cynnwys Cymuned Tregolwyn a Llanganna)
- **Llandŵ** (1 aelod – yn cynnwys Cymuned Llandŵ, Llan-fair a Llan-faes)

VOG 032 – Aelod o'r Cyhoedd

Gyda gofid mae'r Cyngor unwaith eto eisiau newid ffiniau Llandochau. Rwy'n gwrthwynebu'r newidiadau hyn am y rhesymau canlynol:

- Mae gennym ffiniau clir ar waith ar hyn o bryd ar gyfer ward Llandochau ac nid wyf yn gweld unrhyw fudd o newid y rhain.
- Mae etholaeth ward Llandochau bron yr un fath â chyfartaledd arfaethedig y sir. Bydd ei gadw yn sicrhau bod cydraddoldeb etholiadol yn cael ei gynnal.
- Mae Llandochau, Lecwydd a Llanfihangel-y-pysgod yn wledig a/neu'n lled-wledig eu natur ac yn rhannu llawer o nodweddion a chysylltiadau cymunedol. Nid ydynt yn rhannu nodweddion a chysylltiadau o'r fath ag aneddiadau mwy Penarth a Dinas Powys.
- Credaf ei bod er budd llywodraeth leol effeithiol a chyfleus i'r gymuned gael ei gwasanaethu gan un cynghorydd mewn ward un aelod.

Yn gywir iawn

[REDACTED]

VOG 087 – Aelod o'r Cyhoedd

A ydych chi'n cytuno gyda'r wardiau etholiadol argymelledig? Na

A allwch chi ddarparu unrhyw gwybodaeth ychwanegol neu cynnig amgen? Na

VOG 097 – Aelod o'r Cyhoedd

Ydych chi'n cytuno â wardiau etholiadol arfaethedig y Comisiwn? Na

A allwch roi rhagor o wybodaeth neu ddarparu cynigion eraill? Na

VOG 098 – Aelod o'r Cyhoedd

I mi, dydy o ddim yn gwneud unrhyw synnwyr rhesymegol cynnwys Llanmaes, Sant Hilari a Picketston yn ward Llandŵ. Mae'r wardiau hyn yn rhy fawr.

Mae Llanmaes yn fwy cysylltiedig â Llanilltud. Sant Hilari â'r Bont-faen. A Picketston â Sain Tathan. Gêm rifau yn unig yw hon yn hytrach na chymryd i ystyriaeth y cysylltiad rhesymegol.

Mae Cynghorwyr yn ward Llandŵ eisoes yn dweud y byddant yn camu i lawr gan na fyddant yn gallu gwneud penderfyniadau lleol mwyach.

VOG 099 – Cyngorydd Lleol neu Swyddog Etholedig Arall

Gweler y llythyr ynghlwm ynglŷn â'ch ymgynghoriad cyfredol ynghylch Bro Morganwg.

Edrychaf ymlaen at glywed gennych.

Cofion cynnes

Christine

anfonwyd at: consultations@dbcc.wales

Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru
4^{ydd} Llawr
Adeilad Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

2^{il} Tachwedd 2025

**PARTHED: Arolwg Etholiadol o Fro Morgannwg: Cynigion Drafft. 02/10/2025
ynghlŷn â'r trefniadau etholiadol ar gyfer Bwrdeistref Sirol Bro Morgannwg yn y
dyfodol.**

Annwyl Syr / Fadam,

Ysgrifennaf atoch i wrthwynebu eich cynigion ymgynghori presennol ar gyfer
Bwrdeistref Sirol Bro Morgannwg. Fi yw'r aelod etholedig ar gyfer ward etholiadol
bresennol Llandŵ.

Rwyf yn codi pryderon difrifol ynghlŷn â'r argymhellion a wnaed gennych ar gyfer
Ward Llandŵ. Yn arbennig, ar 21 Mawrth 2025, derbyniodd Llywodraeth Cymru, yn
llawn, Argymhellion Terfynol y Comisiwn ar gyfer Gorchymyn Bro Morgannwg
(Cymunedau) 2025 er y cafodd nifer o bryderon gan yr holl Gynghorau Cymuned o
fewn Ward Llandŵ.

Mae'r arolwg etholiadol presennol wedi'i seilio ar yr ardaloedd cymunedol newydd
hynny fel y byddent pan fyddai'r Gorchymyn yn dod i rym. Cyhoeddodd y Comisiwn
ei Gynigion Cychwynnol ar 2 Hydref 2025 ac roedd yn ymgynghori tan 12 Tachwedd
2025.

Hoffwn godi cyfres o bryderon fel yr aelod ward hirsefydlog ar gyfer Llandŵ, fel a
ganlyn:

- Bum mlynedd ynghynt, penderfynwyd bod Ward Llandŵ yn rhy fawr. Dilëwyd
ardaloedd Ewenni a Chorntwn ac fe'u gosodwyd o fewn ardal y Wig, a hynny
yn erbyn argymhellion Cyngor Cymuned Ewenni/Corntwn. Ysgrifennais atoch
bryd hynny hefyd, gan ddweud eich bod yn torri cysylltiadau lleol sydd wedi
bodoli ers tro rhwng Ewenni a Chorntwn a'u cymdogion, sef Tregolwyn a
Llandŵ. Fodd bynnag, mae eich cynigion presennol yn parhau i awgrymu bod
Llandŵ yn rhy fawr o hyd ac y dylai Tregolwyn a Llanganna gael eu dileu o
Ward Llandŵ hefyd bellach a'u gosod o dan y Wig. Felly, mae'n ymddangos
bod Ward Llandŵ yn cael ei hailenwi'n Wig yn araf, ac nid oedd yn glir pam
heblaw am barhau i chwalu ward Llandŵ a thorri cysylltiadau lleol.
- Ni chrybwyllir ardal Tre-os (sy'n ffinio â bwrdeistref sirol Pen-y-bont ar Ogwr a
Llanganna) o gwbl yn eich adroddiad, ond rwyf yn gwybod bod llawer o

ddrwgdybiaeth yn lleol ynglŷn â'ch rhesymeg pam y dylai'r ward hon a ward Tregolwyn gael eu symud i'r ardal etholiadol a adwaenir fel y Wig. Nid oes gan gymunedau Tregolwyn, Tre-os, Llanganna ac Eglwys Fair y Mynydd unrhyw gysylltiad â ward y Wig ac maen nhw (fel fi) yn ofni bod gennych fendeta yn erbyn y bobl yr wyf yn eu cynrychioli ar hyn o bryd ac na fyddwch yn fodlon nes bod Ward Llandŵ yn cael ei hymgorffori yn Ward y Wig.

- Wrth gyflwyno'r adroddiad, cyfeiriodd Swyddog Monitro Cyngor Bro Morgannwg at y perthnasoedd cymunedol lleol ac mai dyna'r sbardun pwysicaf ar gyfer y newidiadau yr oedd y Comisiwn yn gofyn amdanynt. Fodd bynnag, mae un o'r cysylltiadau cryfaf yng nghymuned Llandŵ yn bodoli rhwng pentrefi Llyswyrny a Thregolwyn. Roedd y cysylltiad hwn yn gryf oherwydd gwahoddiwyd Aelodau o Gyngor Cymuned Llandŵ i fod yn llywodraethwyr yr ysgol newydd yn Nhregolwyn, yn dilyn cau ysgolion yn flaenorol, ac mae'r trefniant yn bodoli o hyd. Fel y cyfryw, roedd gan Landŵ gysylltiadau cryf iawn â Thregolwyn gan fod plant o Landŵ a Llanganna yn mynd i'r ysgol yn Nhregolwyn a Llanganna. Mae'r cynigion presennol yn awgrymu torri'r cysylltiadau hyn fel na fyddai gan gynrychiolwyr Cyngor Cymuned Llandŵ lais yn Ysgol Tregolwyn bellach, sy'n anfoddfaol.
- Mae eich cynigion hefyd yn awgrymu fy mod i, sef y cynghorydd etholedig, yn cynrychioli gormod o bobl yn Ward Llandŵ. Fodd bynnag, rwyf yn fwy na bodlon ar y llwyth gwaith presennol (a'r llwyth gwaith blaenorol a fodolai cyn dileu Ewenni a Chorntwn). Credaf fod gennych gyfrifoldeb i geisio gwerth am arian i drethdalwyr Bro Morgannwg sy'n wynebu trafferthion, ac y dylech ganolbwyntio ar ddileu beichiau gormodol oddi arnynt. Yn wir, byddwn yn falch petai ardaloedd Ewenni a Chorntwn yn ailymuno â Llandŵ i roi mwy o werth am arian, ac rwy'n gwybod bod y cynrychiolwyr Cyngor Cymuned lleol yn cytuno. Nid yw'n glir sut y bwriedir i drethdalwyr Bro Morgannwg ariannu pum aelod etholedig arall ym Mro Morgannwg, yn enwedig pan fo'r aelodau etholedig presennol yn dweud eu bod yn fodlon parhau i gynrychioli yn ôl y drefn arferol.
- Nid oes neb (heblaw amdanoch chi eich hun, o bosibl) yn credu y dylai mwy o arian trethdalwyr fod ar gael i ariannu aelodau etholedig ychwanegol, yn enwedig gan fod aelod presennol ward Llandŵ yn fodlon parhau â'r sefyllfa bresennol.
- O ran y gymhareb poblogaeth i aelodau, mae'r amrywiant 20-50% yn uwch na'r cyfartaledd sirol. O ganlyniad, mae cyfle posibl i ystyried y trefniadau presennol â wardiau cymdogol, nid y lleiaf Saint-y-brid. Byddai hyn yn golygu cyfuno wardiau cymunedol posibl Tregolwyn (TA0), Llanganna (TB0 a TB1) ac Eglwys Fair y Mynydd (TC0) yn ward etholiadol Saint-y-brid gyda lle i gynyddu nifer yr aelodau i 3, sy'n awgrymu nad yw'r ardal o Landŵ sy'n weddill yn ddigon mawr i gael ei chynrychioli'n briodol ac y dylai gael ei chyfuno, ond roedd hynny'n ddisynnwyr. Os byddwch yn parhau i rannu Ward Llandŵ, fe allech o leiaf ganiatáu i gymunedau presennol Tregolwyn a Llanganna gael eu cynrychiolydd lleol eu hunain yn hytrach na chael eu cyfuno a cholli eu hunaniaeth.
- Roedd enwau dwy ardal ar goll o'r datganiad ym mharagraff 1.3, fel a ganlyn: "Byddai'r wardiau cymunedol sy'n weddill, sef Llandŵ, Llyswyrny a Llanfihangel y Bont-faen a Llan-faes, yn parhau i ffurfio ward etholiadol Llandŵ gydag 1 aelod; ac fe allai'r ardaloedd newydd y bwriadwch eu cyfuno

â Llandŵ, sef Saint Hilari a Llan-faes, gael eu haelod etholedig eu hunain hefyd.

- Mae'r cynigion yn awgrymu y dylai cysylltiadau lleol sefydledig Tregolwyn â Llandŵ gael eu torri a'u disodli yn lle hynny â Saint Hilari a Llan-faes, lle nad oes cysylltiadau lleol yn bodoli. Mae'r holl Gynghorwyr Cymuned yn Ward bresennol Llandŵ yn gwrthwynebu hyn.
- Ni fu gan Landŵ gysylltiad lleol â Saint Hilari na Llan-faes erioed, felly roedd y cynigion yn gymysgedd o gysylltiadau cymunedol lleol disynnwyr, wedi'u hailddychmygu, ac nid oedd yr un o'r cynghorau cymuned yr wyf yn eu cynrychioli ar hyn o bryd yn credu bod y cynigion yn syniad da ac yn cynyddu democratiaeth yn yr ardaloedd hyn. Yn wir, awgrymwyd y gwrthwyneb, sef bod eich cynigion yn wrthddemocrataidd ac yn cael eu gorfodi o'r brig i lawr yn hytrach nag adlewyrchu teimladau'r bobl sy'n byw ac yn gweithio'n lleol.
- Byddai'r cynigion, petaent yn cael eu mabwysiadu, yn arwain at golli mwyafrif helaeth o gynghorwyr cymuned, sy'n aml yn rhoi o'u hamser am ddim oherwydd eu bod yn caru'r pentref sy'n gartref iddynt, nid pentrefi pellennig. Mae'r sefyllfa bresennol yn cynrychioli gwerth da am arian a democratiaeth leol dda y mae pawb sy'n byw yn lleol yn credu ynddi.
- Mae'n debygol y bydd rhaid i Gynghorau Cymuned Llandŵ, Tregolwyn a Llanganna dalu arian dileu swyddi Clerc os bydd eich cynnig ar gyfer 'uwch gyngor cymuned' newydd yn cael ei ffurfio, fel y cynigiwyd. Byddai o leiaf dri i bum Clerc yn ymgeisio am un swydd, felly byddai'r cynghorau cymuned wedi'u cyfuno yn cael cais am dâl dileu swydd, heb syniad sut y byddai'n cael ei ariannu. Ond, unwaith eto, tybir y bydd trethdalwyr yn talu'r bil er gwaethaf natur amhoblogaidd ac annemocrataidd y cynigion. Mae'n amlwg yn bwysig meddwl am gyfranoldeb wrth sôn am wardiau etholiadol a goblygiadau ariannol yn ymwneud â'r cynigion, ond mae'r ddadl dros gadw cysylltiadau lleol yn gyflawn yn drech na'r ddadl dros gyfranoldeb. Yn anffodus, nid yw eich adroddiad cynigion presennol, fel y'i cyflwynwyd, yn adlewyrchu cysylltiadau lleol presennol a, phetai'n cael ei weithredu, byddai'n arwain at chwalu ward Llandŵ mewn modd annemocrataidd a dieisiau.

Gobeithiaf y gallwch fyfyrto ar eich cynlluniau presennol a gwrthod y cynigion hyn trwy wrando yn lle hynny ar y rhai sy'n byw ac yn gweithio yn ward Llandŵ.

Edrychaf ymlaen at glywed gennych,

Yn gywir,

Christine A Cave

Y Cynghorydd Christine Cave (GMBPsP)
Ward Llandŵ / Cyngor Bro Morgannwg
18 East View,
Pentref Llandŵ,
Bro Morgannwg,

CF71 7NZ.

cacave@valeofglamorgan.gov.uk

Rhif ffôn: 07800 806373

VOG 100 – Aelod o'r Cyhoedd

Gadewch Llandochau ar ei phen ei hun, ni ddylid ei ychwanegu at Benarth na Dinas Powys. Mae ysbryd cymunedol gwych yma a dylid ei gefnogi.

[REDACTED]

Llandochau

VOG 103 – Ar rhan Sefydliad (Preifat neu Cyhoeddus)

Prynhawn da,

Ysgrifennaf yn rhinwedd fy swydd fel Cadeirydd Ceidwadwyr De Caerdydd a Phenarth, ac fel Cadeirydd Ceidwadwyr Senedd Caerdydd-Penarth.

Ein hunig bryder yw ynghylch eich cynnig presennol ar gyfer Ward newydd arfaethedig Cosmeston Penarth.

Yn gyntaf, nodwn fod y Comisiwn yn awgrymu bod "Cosmeston" eisoes yn rhan o Dref Penarth. Nid yw - mae'n rhan o Gymuned Sully-Lavernock.

Yn ail, rydym yn cytuno â chynigion y Comisiwn ar gyfer Ward newydd/diwygiedig gyda 3 Chynghorydd Sir, gan ein bod yn ystyried nad yw'r tangynrychiolaeth sylweddol dros y 10 mlynedd diwethaf neu fwy wedi bodloni gofynion mwy arferol y Comisiwn o ran y gymhareb Cynghorydd/Poblogaeth.

Rydym yn cytuno'n gyffredinol â'r llinellau ffin arfaethedig ar gyfer y Ward newydd.

Fodd bynnag, mae'n rhaid i ni anghytuno â chynnig y Comisiwn ar gyfer enw'r Ward ddiwygiedig - Cosmeston Plymouth.

Mae Ward Plymouth wedi bodoli ers o leiaf 40 mlynedd, canlyniad diddymu cyn Gyngor Dosbarth Trefol Penarth, a sefydlu Cyngor Tref Penarth.

Mae gan Plymouth tua 4,500 o etholwyr, tra mai dim ond ychydig gannoedd sydd gan Cosmeston - mewn gwirionedd mae'r enw "Cosmeston" yn cyfeirio'n fawr at yr ystâd dai fawr a enwyd yn gywir yn Barc Lavernock gan ei datblygwyr, ac mae'n dal i fod yr un maint yn fras ag yr oedd pan gafodd ei hadeiladu sawl degawd yn ôl. Pentref canoloesol oedd Cosmeston - sydd bellach wedi mynd ers tro byd.

Mewn cyferbyniad, mae Plymouth yn ward glos, gyda chysylltiadau cymunedol cryf iawn, gwasanaethau bysiau mynych, sawl ysgol boblogaidd ac ethos Teithio i'r Gwaith da.

Rydym o'r farn bod enwi'r Ward Cosmeston Penarth yn tanseilio maint, amlygrwydd a hanes Ward Plymouth bresennol, ac mewn gwirionedd yn dibrisio bodolaeth endid Llywodraeth Leol sydd ddegawdau oed, ond llwyddiannus.

Ein ARGYMHELLIAD i'r Comisiwn yw y dylid enwi'r Ward newydd arfaethedig yn PLYMOUTH COSMESTON, a bydd hynny'n bodloni'r pryderon a amlinellwyd uchod, a chefnogaeth Comisiwn yr Iaith Gymraeg.

Diolch.

Anthony M. Ernest. F.T.S., M.R.S.G.B.
Cadeirydd.

VOG 105 – Aelod o'r Cyhoedd

Ydych chi'n cytuno â wardiau etholiadol arfaethedig y Comisiwn? Na

A allwch roi rhagor o wybodaeth neu ddarparu cynigion eraill? Na